

Анализ на резултати от анкетно проучване относно

**Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред
учениците в гимназиален курс на обучение (8-11 клас) в
училищата на територията на град Видин**

Съдържание

Въведение.....	3
Демографски профил на участниците в анкетата.....	3
Анализ на получените резултати	4
Въвеждащи въпроси.....	4
Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества.....	8
Употреба на медикаменти	8
Тютюнопушене.....	14
Възраст, на която е запалена първата цигара	14
Актуална употреба на цигари и честота на пушене.....	15
Употреба на алкохол.....	19
Възраст на консумация на първо питие	19
Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол.....	20
Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол.....	23
Видове консумиран алкохол	27
Проблеми в резултат от употребата на алкохол.....	28
Употреба на психоактивни вещества	29
Наркотиците в обкръжението на младите хора.....	29
Употреба на наркотици.....	34
Употреба на канабис	44
Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма.....	49
Други зависимости	53
Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества	55
Отношение към употребата на психоактивни вещества.....	55
Въпроси, свързани с училището и обкръжението.....	66
Обобщение	69

Въведение

В настоящото изследване, целящо да даде сведения за нагласите и употребата на психоактивни вещества сред учениците в гимназиален курс на обучение в училищата на територията на град Видин, са обхванати ученици от 8-ми до 11 клас. Обемът на извадката е 1103 лица. От респондентите 31,9% са били в 8-ми клас през учебната 2018/2019 година, 24,8% - в 9-ти, 22,3% - в 10-ти и 21% в 11-ти клас.

Демографски профил на участниците в анкетата

Видин	Процентно разпределение на учениците
8-ми клас	31.9%
9-ти клас	24.8%
10-ти клас	22.3%
11-ти клас	21.0%
13 години	0.7%
14 години	14.6%
15 години	23.5%
16 години	23.8%
17 години	17.3%
18 години	9.4%
<i>Без отговор</i>	<i>10.7%</i>
Мъже	44.2%
Жени	47.3%
<i>Без отговор</i>	<i>8.4%</i>

Най-голям е делът на обхванатите 15 и 16-годишни в изследването – съответно 23,5% и 23,8%. В изследването са взели участие още 0,7% на възраст от 13 години, 14,6% - на 14 години, 17,3% - на 17 години и 9,4% пълнолетни лица, на 18 години.

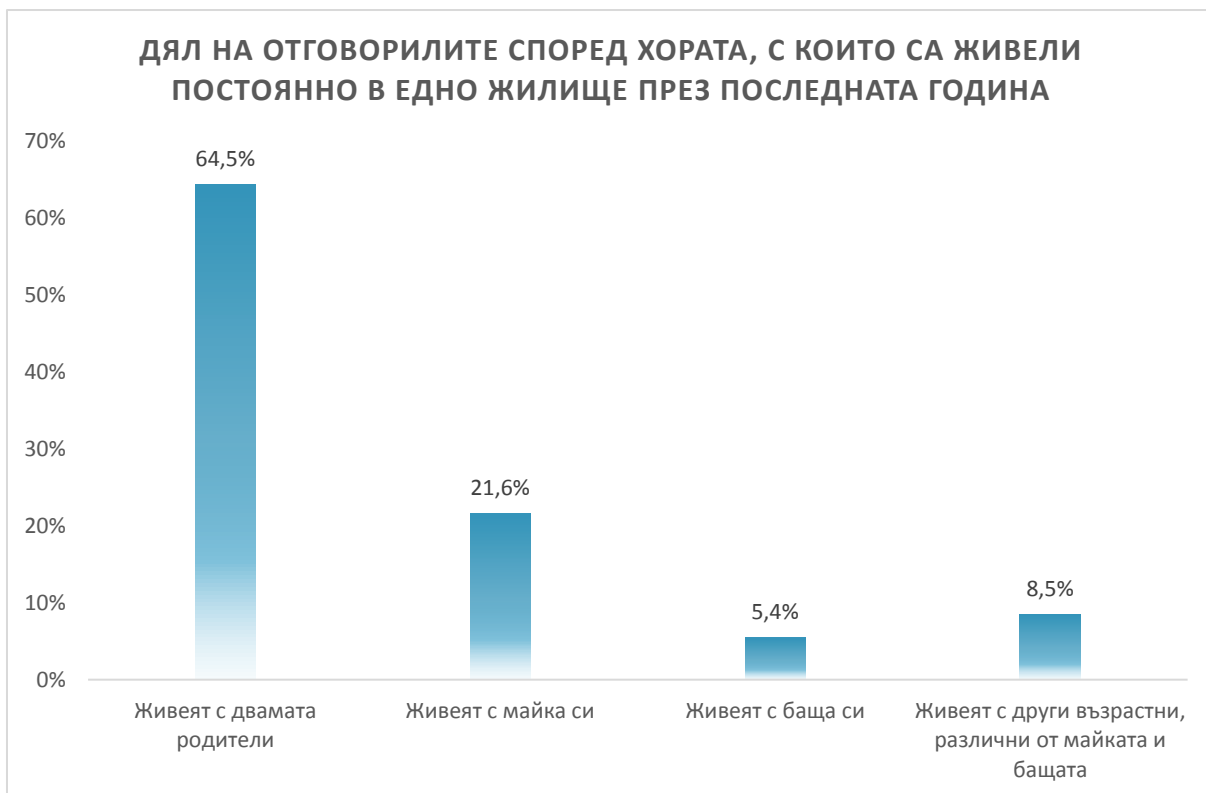
Делът на момчетата сред изследваните ученици е 44,2%, а на момичетата – 47,3%.

Анализ на получените резултати

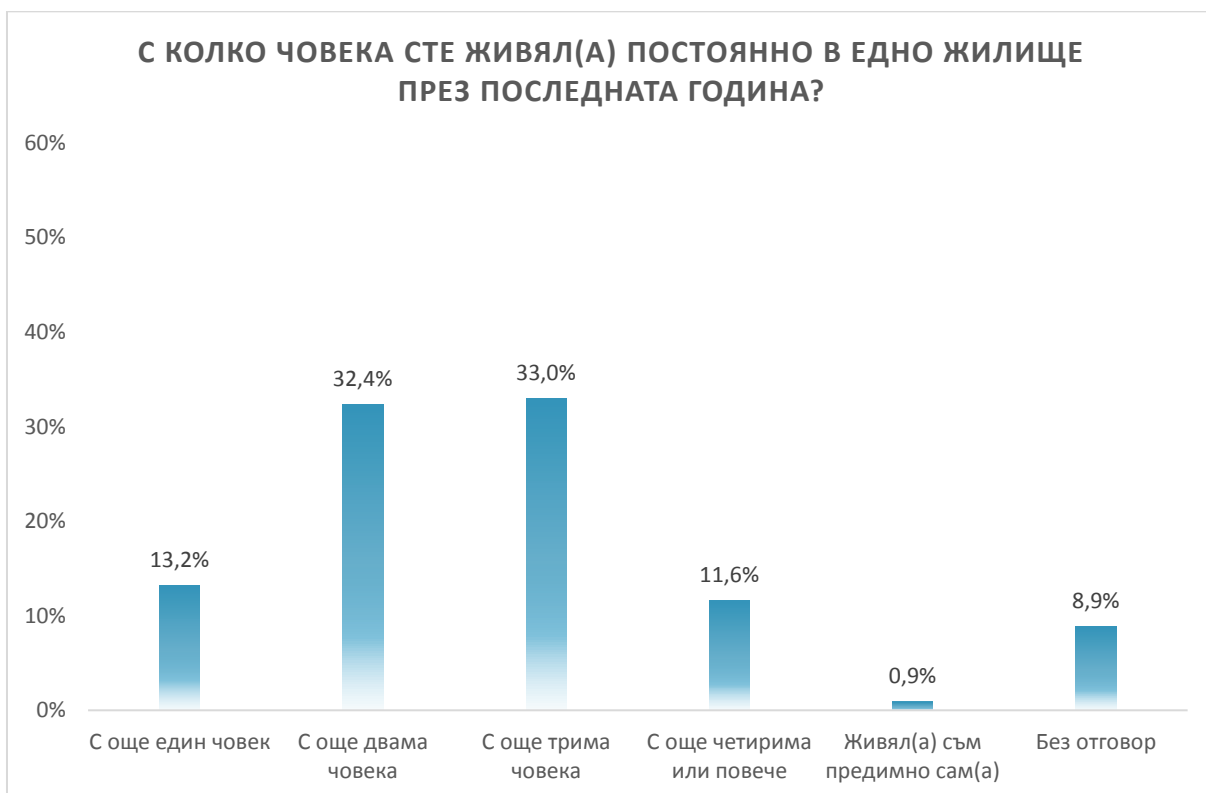
Въвеждащи въпроси

Сред учениците от 8 до 11 клас, в град Видин, 86,1% живеят с майка си, 69,9% с баща си и 27,7% с брат си. Живеещите с баба и дядо са 21,7%, а съвместно със сестра си живеят 19,9%. Младежите живеещи с друг човек са 1,1%, а друг роднина/и - 1%. 0,8% са заявили, че са живели сами.

Близо 65% от анкетираните ученици живеят с двамата си родители. 21,6% живеят само с майка си, а 5,4% само с баща си. Младежите споделящи едно жилище с други възрастни, които са различни от майка и баща, са 8,5%.

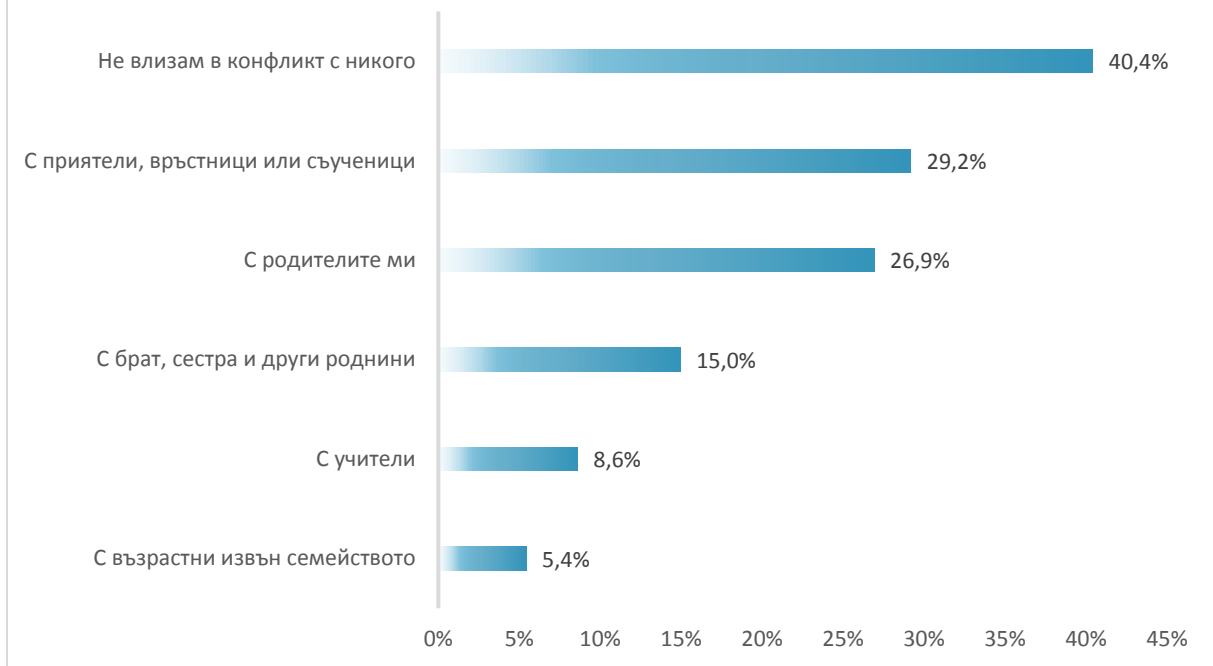

Най-голям дял от анкетираните са живели с трима (33%) или двама човека (32,4%) за постоянно в едно жилище през последната година. 13,2% са живели само с един човек, а 11,6% с четирима или повече. Живелите предимно сами са 0,9% от учениците.

Едва 64,1% от учениците в град Видин живеят в традиционен модел на семейна среда, в която родителите живеят заедно. Родителите на всяко пето дете във Видин не живеят заедно – 17,1% от тях са разведени, а 4,3% не са разведени, но и не живеят заедно. Делът на случаите с починал един или и двама родители е 5,1%.

ЖИВОТЪТ НЕРЯДКО ПРЕДЛАГА КОНФЛИКТНИ СИТУАЦИИ. ВИЕ С КОГО НАЙ-ЧЕСТО ВЛИЗАТЕ В КОНФЛИКТ?

Младежите от 8 до 11 клас в град Видин са влизали най-често в конфликти със свои приятели, връстници или съученици (29,2%). 26,9% са имали конфликтни ситуации най-често с родителите си, а 15% с братята и сестрите си. 8,6% споделят, че са попадали често в такива ситуации с учителите си, а 5,4% - с възрастни извън семейния им кръг.

На момичетата се случва значително по-често да влизат в конфликт с хора от семейството си, отколкото на момчетата. Момчетата малко по-често попадат в конфликтни отношения с учители и с връстници или съученици. В колкото по-горен клас са учениците, толкова по-често споделят за наличие на ситуации на конфликт с родителите си. По същия начин - с увеличаване на възрастта, учениците по-често споделят за конфликти, възникващи с възрастни, извън семейството. Учениците от по-горен клас, също така са по-склонни и към конфронтации с учители.

Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества

Употреба на медикаменти

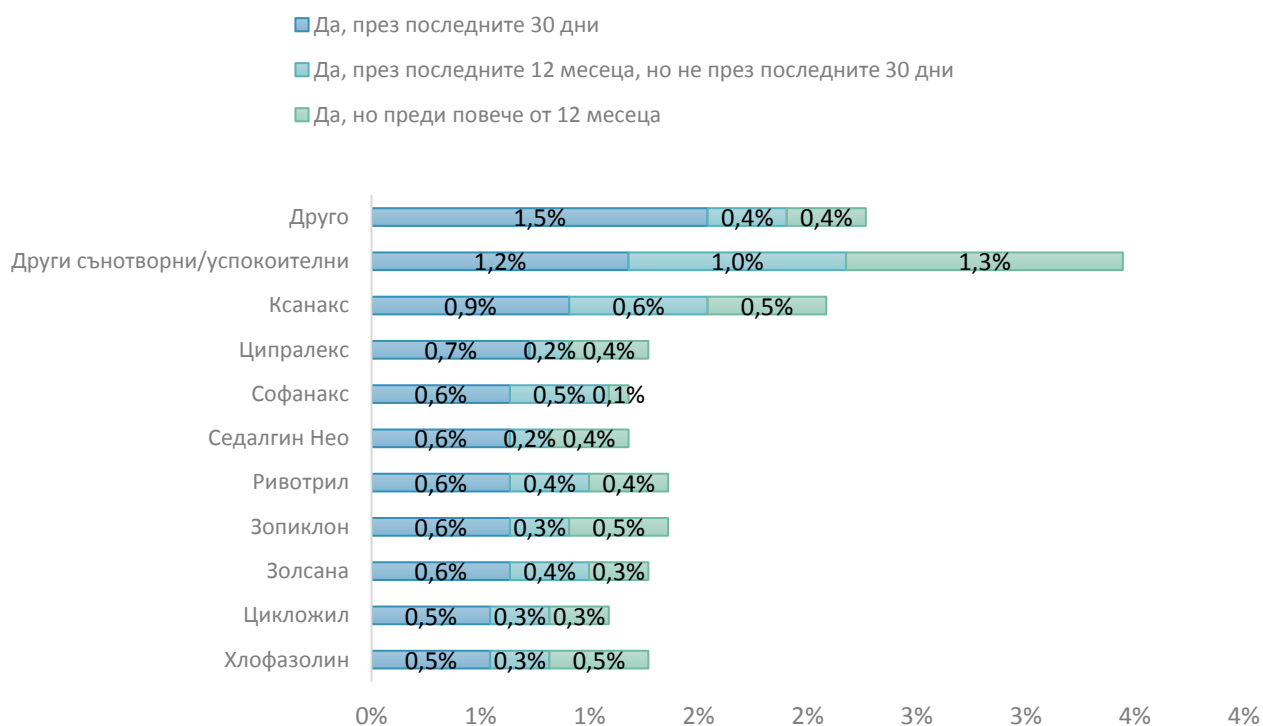

Употреба на медикаменти без лекарско предписание поне веднъж поне един от медикаментите	5,5%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание преди повече от 12 месеца	1,4%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание в последната година	4,2%
Употреба на медикаменти без лекарско предписание в последния месец	2,5%

Употребата на каквито и да е медикаменти без консултация с лекар е опасна, тъй като е възможно избраното лекарствено средство да не отговаря на нуждите на пациента. При подобен случай биха могли да се създадат редица усложнения в състоянието. Закупуването на медикаменти изискващи рецепта, без лицето да има такава, е също така и незаконно. Често пъти младежите се сдобиват с подобни медикаменти и като ги взимат от приятели или възрастни, имащи достъп до тях. Според процентното разпределение 5,5% от анкетиранияте младежи са опитвали някога поне един от изброените медикаменти. 4,2% са употребявали поне едно от изброените през последната година, а 2,5% през последния месец. Преди повече от година медикаменти без лекарско предписание са вземали 1,4% от учениците.

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОИ ОТ ИЗБРОЕНИТЕ МЕДИКАМЕНТИ БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ?

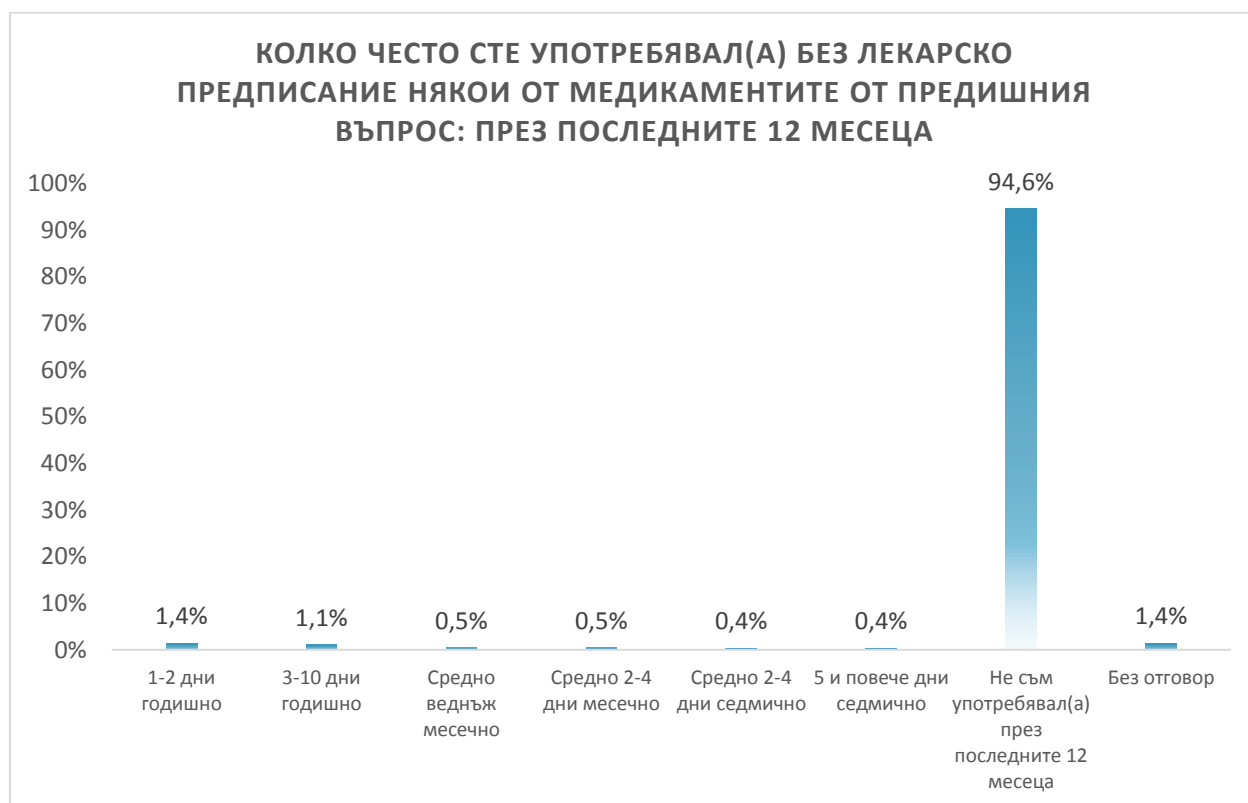

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОИ ОТ ИЗБРОЕНИТЕ МЕДИКАМЕНТИ БЕЗ ЛЕКАРСКО ПРЕДПИСАНИЕ?

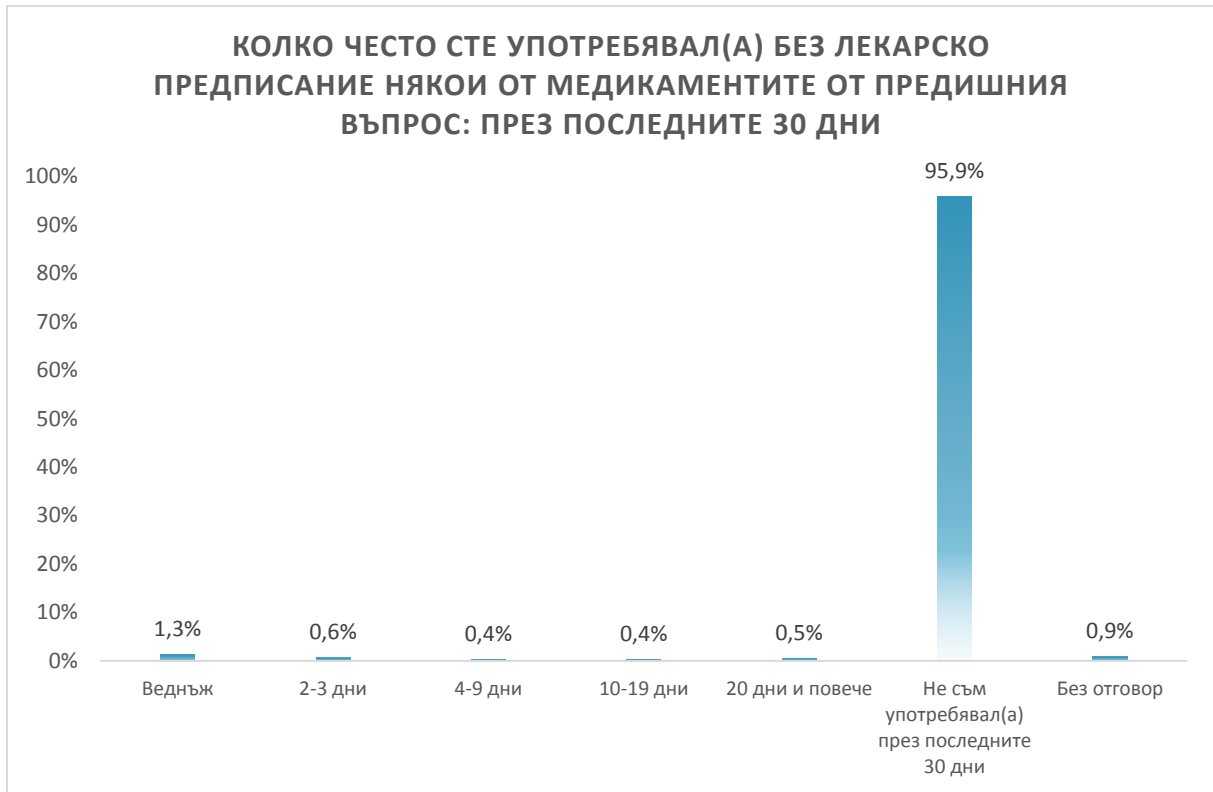
Употребата на медикаменти без лекарско предписание не е разпространена сред младежите във Видин и се осъществява предимно в частни случаи. По отношение на приема през последните 30 дни, най-голям дял от анкетираните са посочили, че са вземали сънотворни или успокоителни, различни от изброените в анкетата. 0,9% са вземалите Ксанакс, а 0,7% Ципралекс. През останалите интервали от време също водещи остават други сънотворни и успокоителни, като Диазепамът измества Ксанакс.

На момчетата се е случвало по-често да употребяват медикамент без лекарско предписание през последния месец и година, докато процентният дял на момичетата е по-голям в случаите, когато това се е случвало преди повече от година или изобщо някога. За по-скорошна употреба на медикамент без лекарско предписание споделят учениците от най-горния клас в изследването - 11 клас.

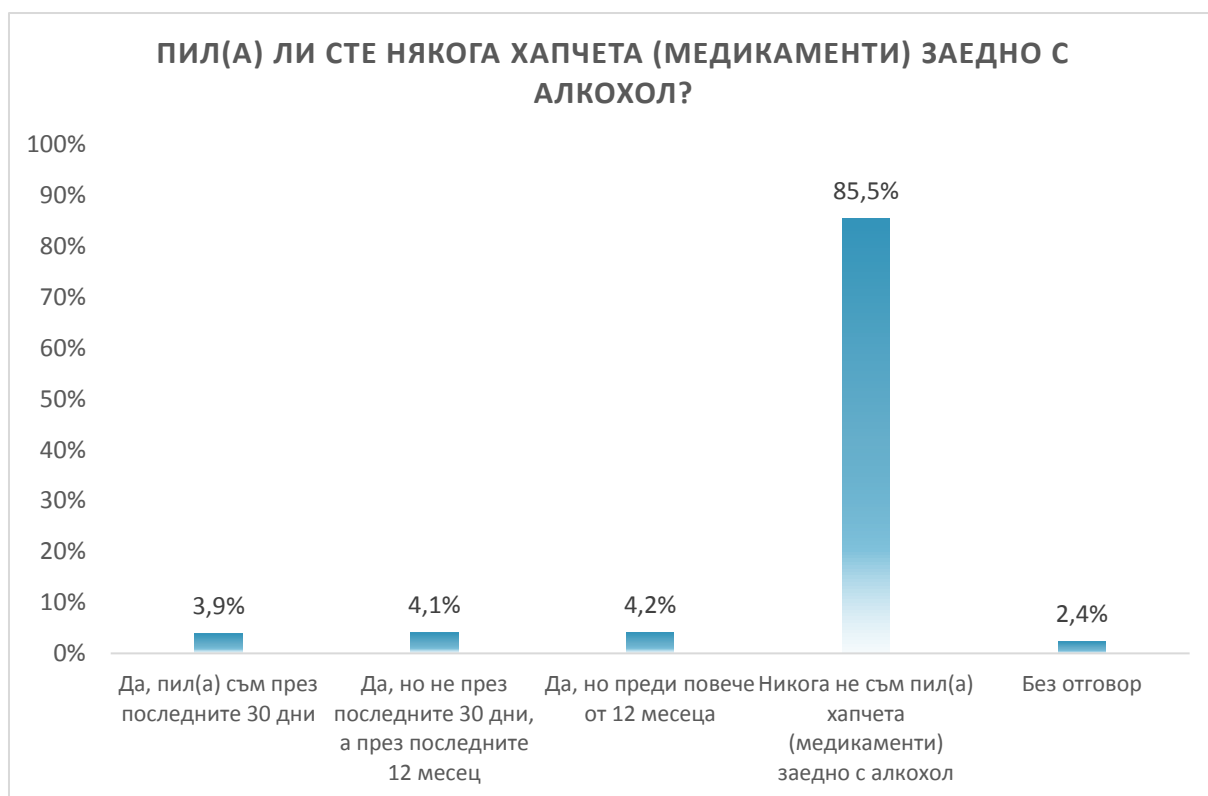

През последната година употребата на медикаменти без лекарско предписание се е случвала предимно през 1 до 10 дни. 0,5% са употребявалите средно веднъж месечно, със същия процентен дял се обособяват и употребявалите средно между 2 и 4 дни месечно. Под 0,5% са дяловете на младежи признали прием на медикамент без

рецепта от 2 до 4 дни седмично и 5 и повече дни седмично. 94,6% не са вземали медикаменти през последните 12 месеца.

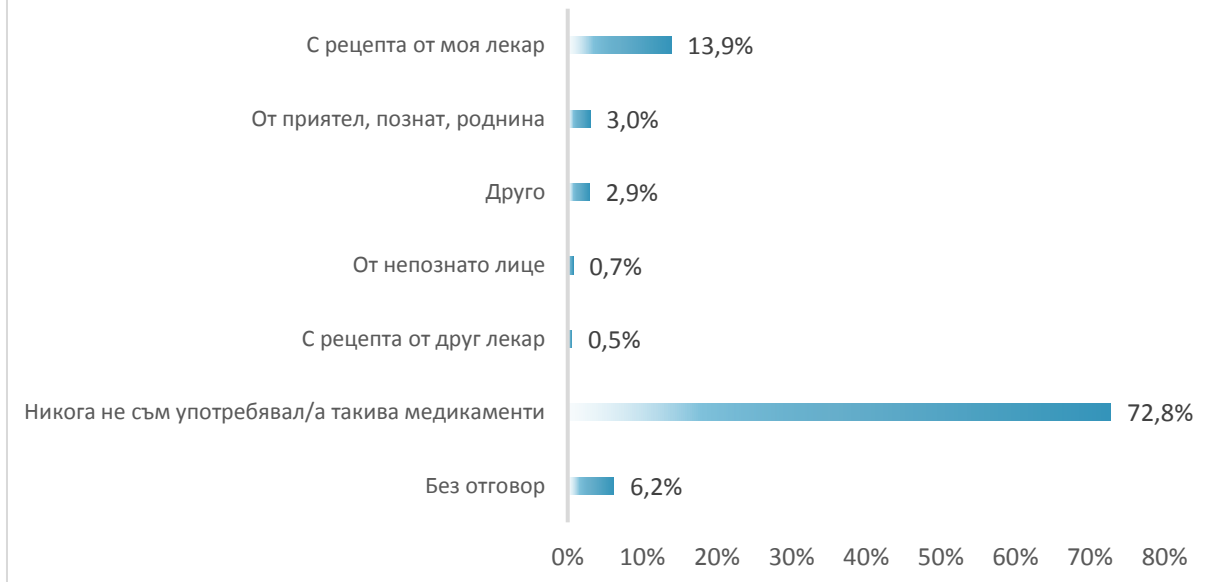
През последните 30 дни младежите, употребявали медикаменти без рецепта от лекар, са около 3%, като най-голям дял от тях са го правили само веднъж (1,3%). 95,9% от анкетираните ученици не са вземали подобни медикаменти през последния месец. Приемът на непредписани медикаменти, като успокоителни или сънотворни, е много слабо разпространено сред учениците от Видин. Употребата е спорадична и обхваща изолирани случаи. Медикаменти без предписание през 20 и повече дни от месеца са вземали най-вече ученици в 11 клас. По отношение на разпределението по пол, се забелязва съвсем лек превес на момчетата при най-честата употреба.

Приемът на медикаменти с алкохол се забранява от всички медицински лица, тъй като би могъл да доведе до силна интоксикация или усилване на седативното действие на някои от медикаментите. Последствията от подобна комбинация биха могли да бъдат много тежки, особено при употреба от подрастващи. Общо около 12% от анкетираните ученици признават, че са смесвали някога алкохол с медикаменти. Относително равни са дяловете на употребилите през последния месец, през последната година, но не през последните 30 дни и преди повече от година. Младежите, които никога не са консумирали алкохол по време на прием на медикаменти, са 85,5%.

През последните 30 дни подобна комбинация е била правена от повече момчета и ученици в 11 клас. При употребилите медикаменти заедно с алкохол през последните 12 месеца, но не през изминалите 30 дни, не се забелязва статистическа разлика при разпределението по пол, но се наблюдава по-често при младежите от 11 клас.

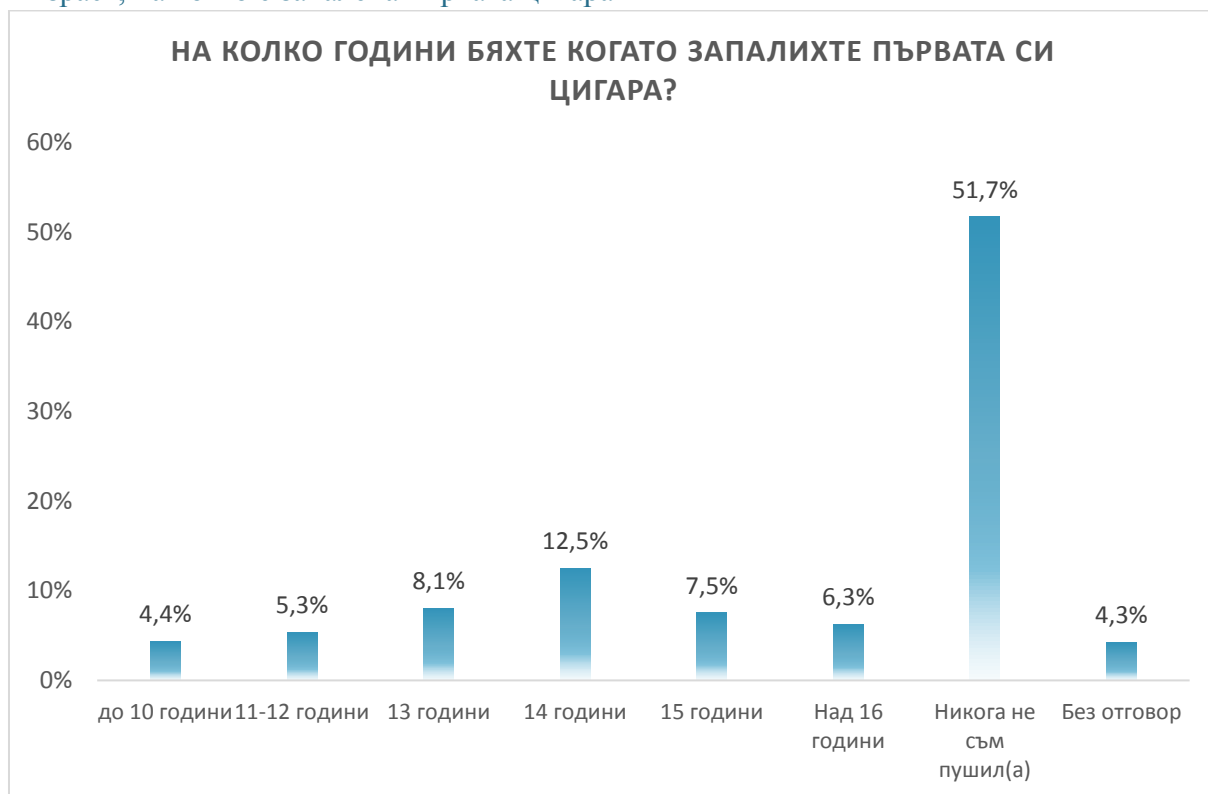
**АКО СТЕ ПРИЕМАЛ(А) МЕДИКАМЕНТИ (СЪНОТВОРНИ,
УСПОКОИТЕЛНИ, АНТИДЕПРЕСАНТИ ИЛИ
АНТИПАРКИНСОНИ) КАК СИ ГИ НАБАВИХТЕ (ПОСЛЕДНИЯ
ПЪТ)?**

От изследваната целева група 13,9% заявяват, че са се сдобили чрез рецепта от личния си лекар с приеманите от тях някакъв вид успокоително, приспивателно, антидепресант или антипаркинсоново лекарство. 0,5% са получили рецепта от различен доктор. Нерегламентирана употреба отново е затворена в частни случаи. 3% са получили медикамента от роднини и приятели и 0,7% от непознато лице.

От друг лекар или непознато лице, с медикаменти са се сдобили само ученици от десети и осми клас, като значителен превес вземат младежите в осми клас. Въпреки това, при тях общите нива на употреба са най-слабо изразени.

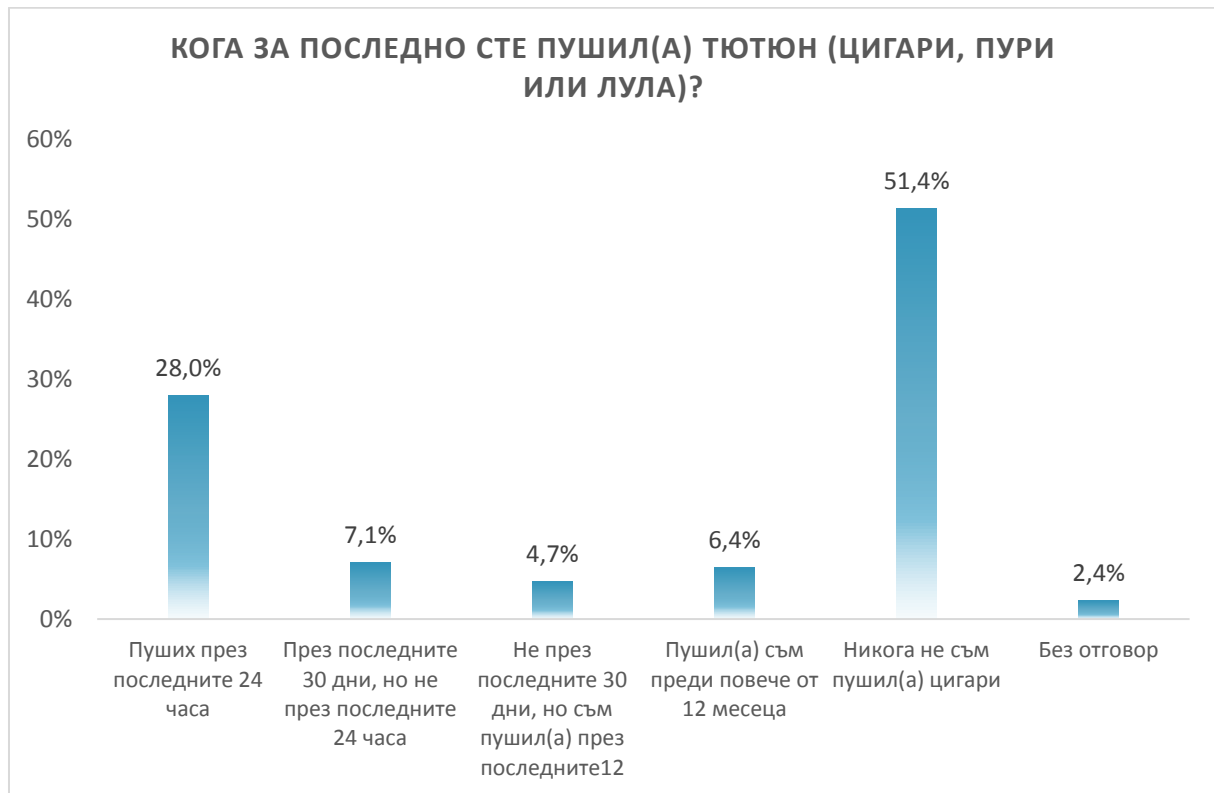
Възраст, на която е запалена първата цигара

Младежите от град Видин са запалили първата си цигара най-често на 14 годишна възраст (12,5%). Пушещите момичета вземат превес с повече от 1/3. Въпреки това, момчетата запалили цигара за пръв път на възраст до 10 години са с по-висок дял.

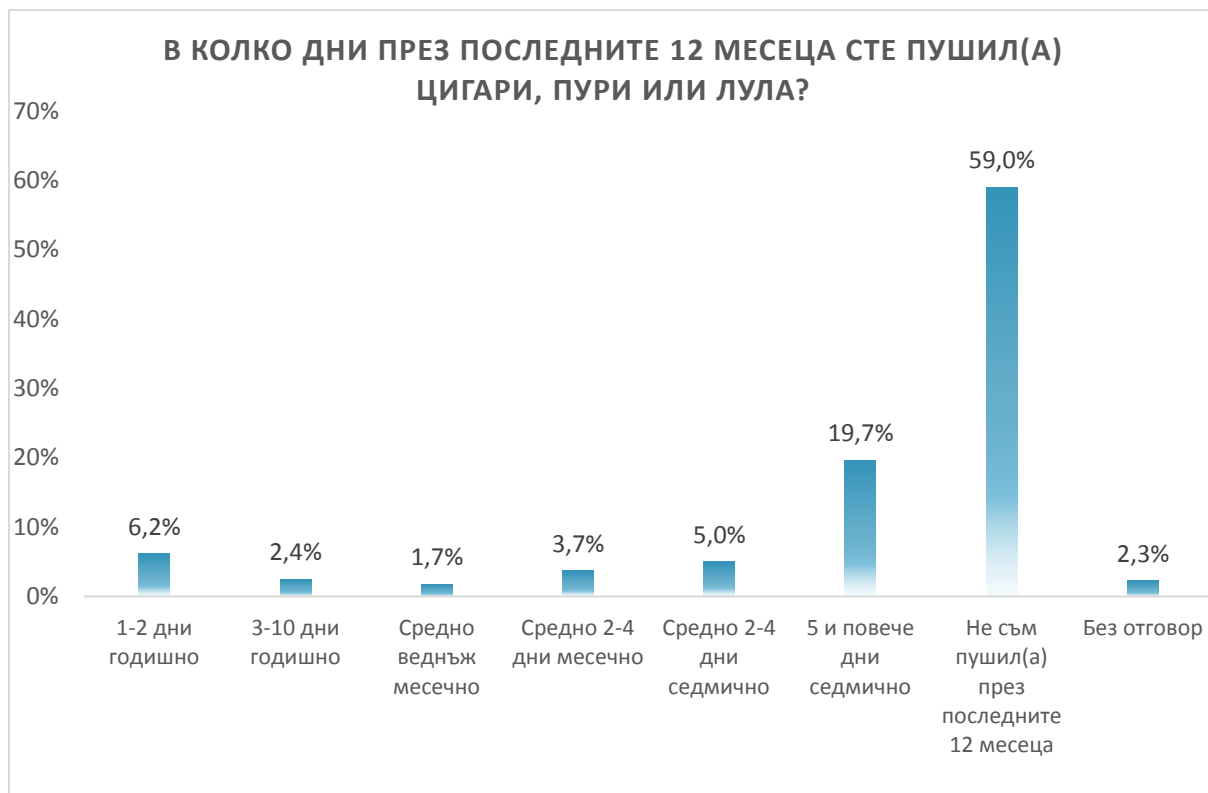
Според данните от изследването, учениците започнали да пушат между 11 и 13 годишна възраст имат по-силна склонност да продължат употребата си до 20 и повече дни месечно.

Актуална употреба на цигари и честота на пушене

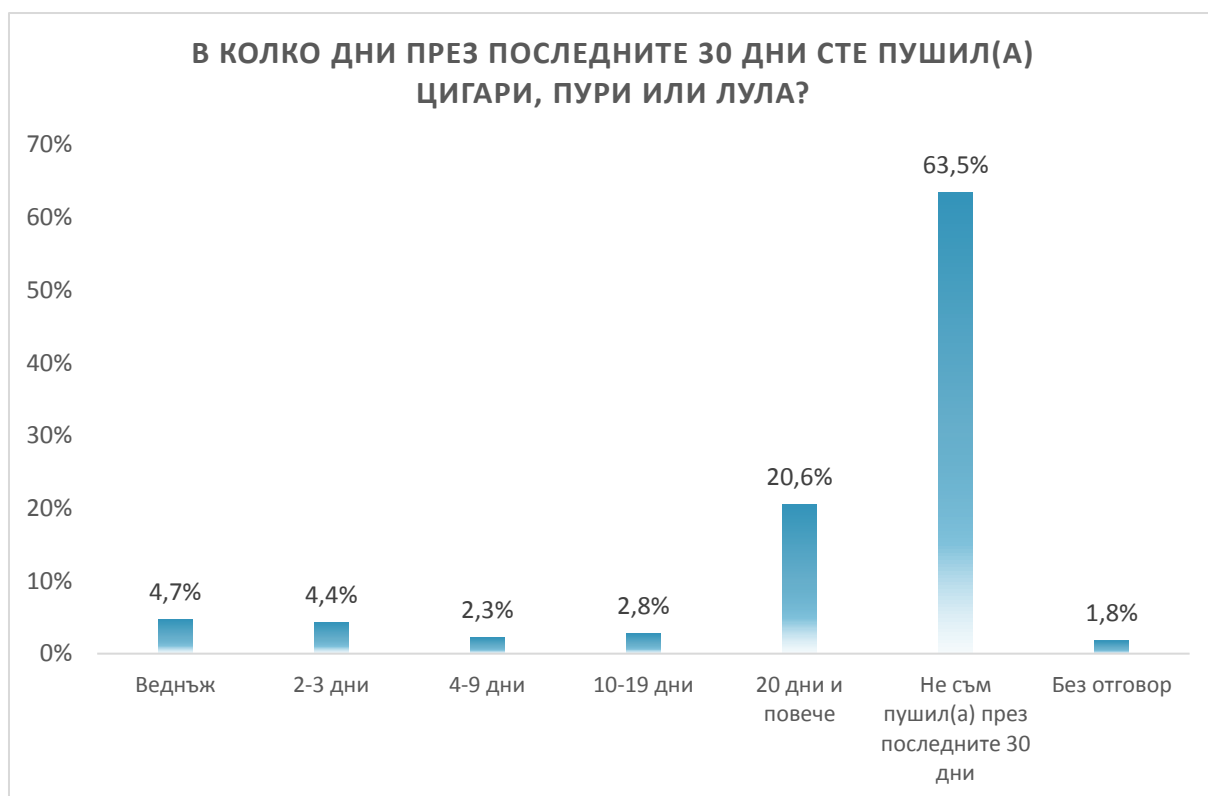
Почти всички ефекти от тютюнопушенето са негативни, особено за подрастващите. Бавното им развитие обаче, в съчетание с изразения пристрастителен потенциал на никотина, често карат младите пушачи да продължават употребата си. Част от възможните усложнения и негативни въздействия върху организма, в следствие на тютюнопушенето, са свързани с вреди върху сърцето и кръвоносните съдове, дихателната система и нервната система.

Забелязват се завишени нива на тютюнопушене сред младежите във Видин. Опитвалите някога цигари са около 46% от учениците, като 28% признават за употреба през последните 24 часа към момента на анкетиране. Това означава, че активните пушачи са малко над $\frac{1}{4}$ от общия дял на анкетираните младежи от 8 до 11 клас в града. Тези процентни стойности са изключително притеснителни и налагат организирането на действия, свързани с превенция на ранното сблъскване на подрастващите с тютюнопушенето. Сериозните пушачи, заявили употреба през последните 24 часа, са предимно момичета и младежи в десети и единадесети клас. Момчетата значително по-често са заявявали, че никога не са пушили цигари.

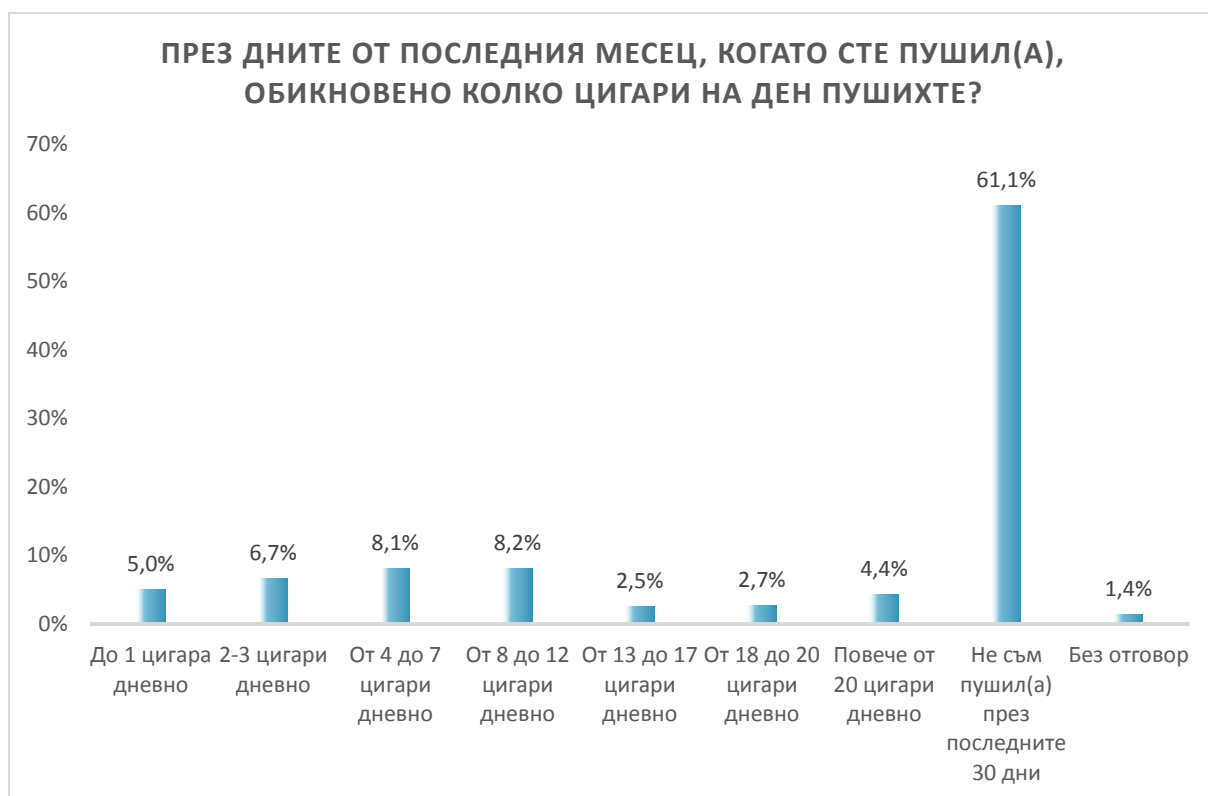
Заявилите употреба на цигари през последната година са около 40% от анкетираните ученици. Най-голям дял от тях признават за активна употреба от 5 и повече дни седмично (19,7%). 5 % споделят, че палят цигара през 2 до 4 дни от седмицата, 3,7% през 2 до 4 дни месечно.

Групата на активните пушачи се обособява с най-висок процентен дял спрямо останалите, като 20,6% от учениците са пушили през всеки или почти всеки ден от изминалия месец. 2,8% признават употреба през 10 до 19 дни от месеца, а 2,3% през 4 до 9 дни. Пушилите инцидентно са с общ процентен дял от 9,1%.

Според разпределението по пол, активните пушачи (пушещи над 20 и повече дни месечно) са почти два пъти повече сред момчетата. Във всеки следващ клас се забелязва увеличаване на броя младежи, употребявали цигари през почти всеки ден от месеца. Според получените данни от изследването, с увеличаването на дните от месеца, през които младежите пушат, се увеличава и броя на изпушените цигари. Заявилите че пушат през 20 и повече дни от месеца, най-често пушат между 4 и 12 цигари, но имат и най-висок дял при пушещите над кутия на ден и от 18 до 20 цигари дневно.

По отношение на броя цигари, които младежите пушат на ден, не се наблюдава силно изразено процентно натрупване. Въпреки това най-много ученици са споделили, че пушат от 8 до 12 цигари дневно (8,2%) и от 4 до 7 цигари дневно (8,1%). Следващата обособена група е на младежите, пушещи от 1 до 3 цигари на ден. Само по една цигара пушат 5% от анкетираните, а между 2 и 3 – 6,7%. Младежите, надминаващи половин кутия на ден, са с общ процентен дял от около 10%, като 4,4% от тях пушат над кутия дневно.

При пушачите, надвишавали 18 броя цигари дневно, вземат превес момичетата и учениците в единадесети клас. Ясно откроямо е, че момичетата пушат значително по-често - без значение по колко цигари на ден. При младежите, запалили първата си цигара на възраст до 12 години, се забелязва най-силно изразена склонност да пушат 20 и повече цигари дневно.

Употреба на алкохол

Възраст на консумация на първо питие

Аналогично с употребата на цигари, най-много ученици са изпили първото си питие на 14 години (16,7%). Би могло да се търси връзка с преместването на учениците след седми клас в нова и непозната за тях среда. Забелязва се повишеният дял на учениците започнали употреба на алкохол на възраст до 10 години (13,1%). Момчетата потвърждават общата тенденция за първа консумация на 14-годишна възраст. При момчетата обаче, се обособява сериозна група и на консумирали до 10-годишна възраст.

Актуална консумация и честота на консумиране на алкохол

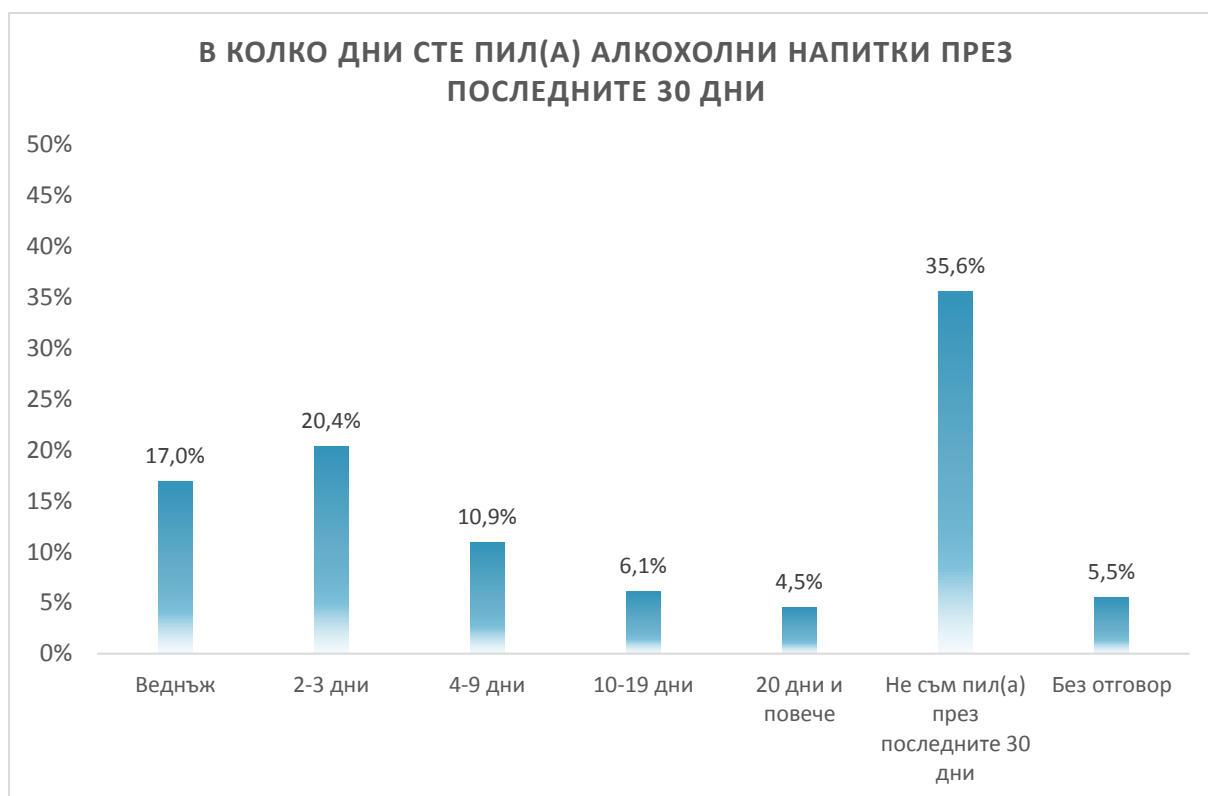
Употребата на алкохол, наред с тютюнопушенето, е едно от най-разпространените рискови поведения сред подрастващите. За сметка на цигарите обаче, вредите от алкохола биха могли да са както физически, така и социални. Често пъти прекомерната употреба на алкохол води до академични или поведенчески проблеми, невярна преценка, наранявания и проблеми с концентрацията. Едва 24,1% от анкетираните ученици в гимназиален етап от град Видин, все още не са опитвали алкохол. За сметка на това над 56% заявяват, че са консумирали алкохол през последните 30 дни. 11,5% са пили през изминалата година, но не през последния месец, а 4,9% са пили алкохол преди повече от година. Тези процентни стойности индикират засилени нива на употреба на алкохолни напитки сред младежите в град Видин и силна необходимост от предприемане на превантивни действия.

През изминалия месец, към момента на анкетиране, най-често към алкохолни напитки са посягали момичетата и учениците в десети и девети клас.

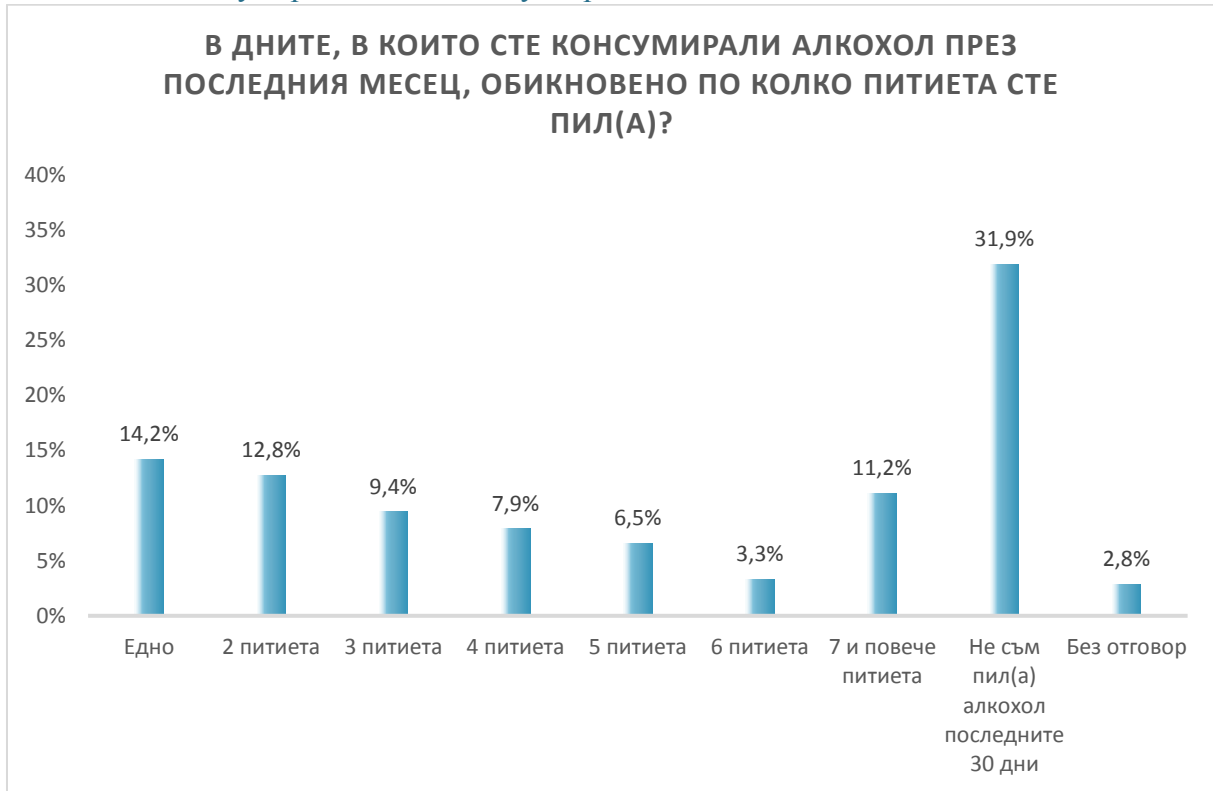
Регулярността, с която младежите най-често са пили алкохол през последните 12 месеца, е средно между 2 и 4 дни месечно (15,3%) и веднъж месечно (14,5%). Останалата най-силно обособена група е на употребявалите между 1 и 2 дни годишно (11,3%). Между 3 и 10 дни годишно алкохол са консумирали 11,3%. Това означава, че макар голяма част от учениците в град Видин да признават за консумация на алкохол, в най-често срещания случай употребата не е ежедневна. Младежите заявили, че консумират алкохол всеки ден, са около 5%.

5 и повече дни седмично са консумирали алкохол най-вече момчета и ученици в десети клас. Употребата като цяло при десетокласниците е видимо завишена, най-голям дял от тях заявяват, че са консумирали алкохол средно между 2 и 4 дни месечно. В сравнение, учениците от 11 и 9 клас най-често са заявявали, че пият веднъж месечно, а осмокласниците 1-2 пъти годишно.

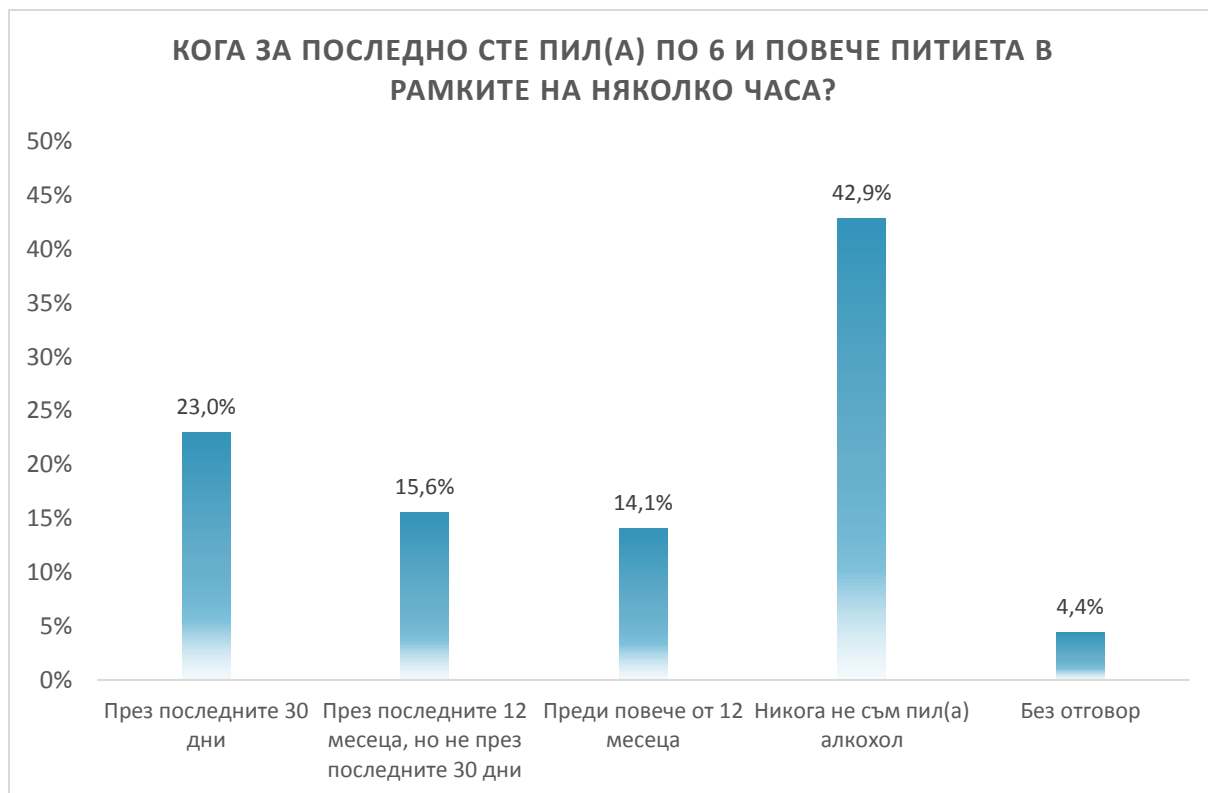
През последния изминал месец, към момента на анкетиране, употребилите алкохол са с общ процентен дял от 58,8%. Учениците най-често са консумирали алкохолни напитки през 2 до 3 дни (20,4%) и само веднъж (17%). 10,9% от подрастващите са пили алкохол през 4 до 9 дни, 6,1% през 10 до 19 дни и 4,5% през 5 и повече дни от седмицата.

Количество консумиран алкохол. Злоупотреба с алкохол

В дните, когато са консумирали алкохол през последния месец, учениците най-често са изпивали по 1 (14,2%) или 2 питиета (12,8%). Обособява се обаче и сравнително голяма група на консумираните 7 и повече питиета (11,2%).

Учениците, заявили, че обичайно стигат до брой от 6 питиета или повече, са предимно момчета и младежи от девети клас. Момчетата вземат превес при пиещите между едно и две питиета. Младежите, опитали първото си питие под 10-годишна възраст, по-често от останалите са споделяли, че обикновено пият по 7 или повече питиета.

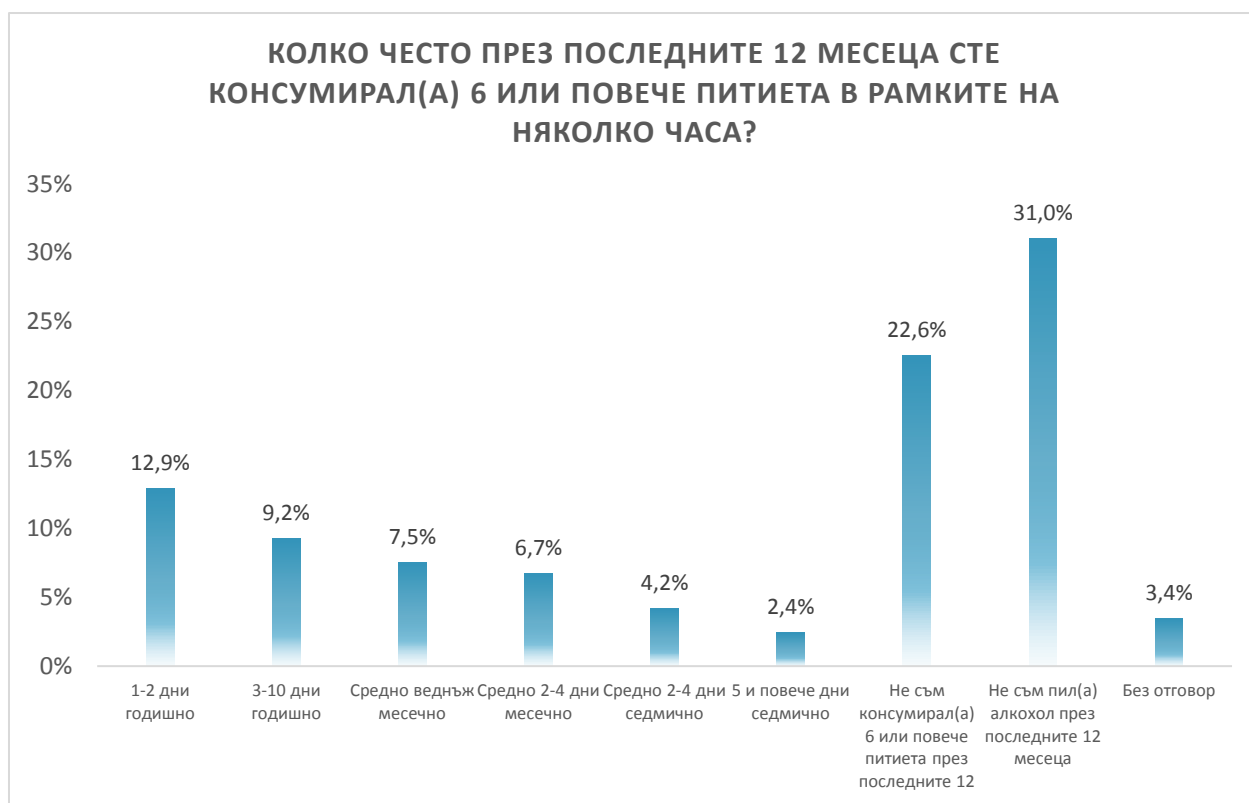

На въпроса кога за последно учениците са изпивали 6 или повече питиета в рамките на няколко часа, 23% отговарят, че това им се е случвало през последните 30 дни. 15,6% са надвишавали броя от 6 алкохолни напитки през последните 12 месеца, но не през последния месец, а 14,1% преди повече от година. Подрастващите, отговорили, че не са опитвали алкохол, са с най-висок процентен дял - 42,9% .

Разглеждайки най-рисковата група, а именно употребявалите над шест питиета в рамките на няколко часа през последните 30 дни, се забелязва, че силен превес вземат момчетата. По отношение на разпределението по клас, статистическите разлики са по-слаби. Въпреки това, би могло да се твърди, че младежите от 9 и 10 клас най-често са стигали до този брой питиета през последния месец. Преди повече от година или през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни до този брой напитки са стигали предимно момичета.

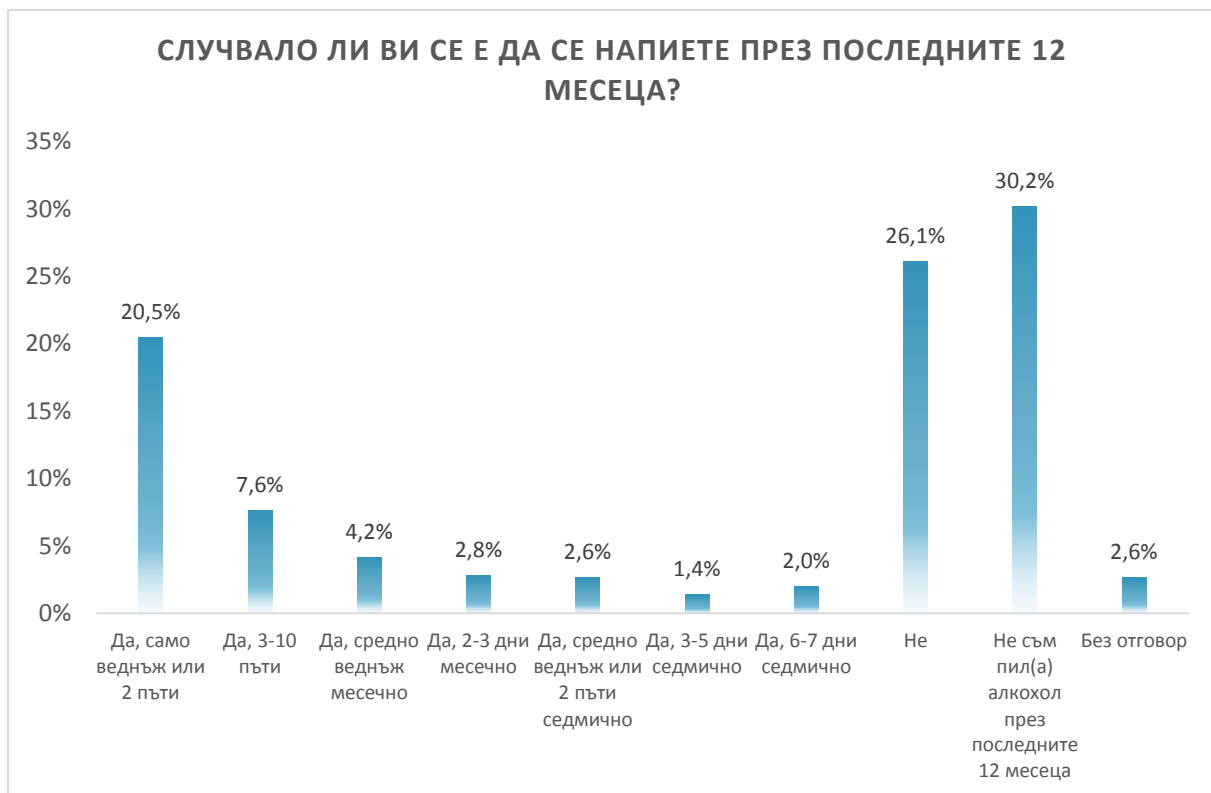
Младежите, изпили първото си питие на възраст до 10 години, по-често от останалите са споделяли за употреба през последните 30 дни на 6 или повече питиета.

Най-често анкетираните ученици са споделяли, че не им се е случвало да изпият повече от 6 питиета в рамките на няколко часа (22,6%). 12,9% са тези, на които се е случило само веднъж или два пъти през годината. Младежите, консумирали алкохол в тези количества на седмична база, са с общ процентен дял от 6,6%, като 4,2% от тях са го правили средно между 2 и 4 дни седмично, а 2,4% - 5 и повече дни от седмицата. Остава най-голям делът на напълно въздържащите се от употреба на алкохол (31%).

До висок брой питиета с честота над 2 дни седмично, са стигали предимно младежи в десети клас и момчета. По отношение на пола обаче, статистическата разлика е много малка и се проявява само при подобна употреба над 5 дни седмично. Момчетата вземат превес при младежите заявили, че това им се е случвало от 1 до 10 пъти през последната изминала година.

Младежите, достигали до интоксикация в следствие на употреба на алкохол през последната година са малко над 40% от общия дял анкетираните. Това обаче за най-много ученици се е случвало веднъж или два пъти през годината (20,5%). 7,6% споделят, че са се напивали между 3 и 10 пъти, а 4,2% средно веднъж месечно. Средно между веднъж и два пъти седмично са се напивали 2,6%, в между 3 и 5 дни - 1,4%, а почти през цялата седмица – 2%.

С регулярност над 3 пъти седмично са се напивали повече момчета и ученици в десети клас. Момичетата пък, значително по-често са отговаряли, че това им се е случвало само веднъж или два пъти през изминалата година. Десетокласниците много по-често от останалите споделят, че са стигали до алкохолна интоксикация повече от 3 дни, всяка седмица. Учениците, изпадали най-често в алкохолна интоксикация, са предимно младежи, които са започнали да консумират алкохол на възраст под 10 години.

Видове консумиран алкохол

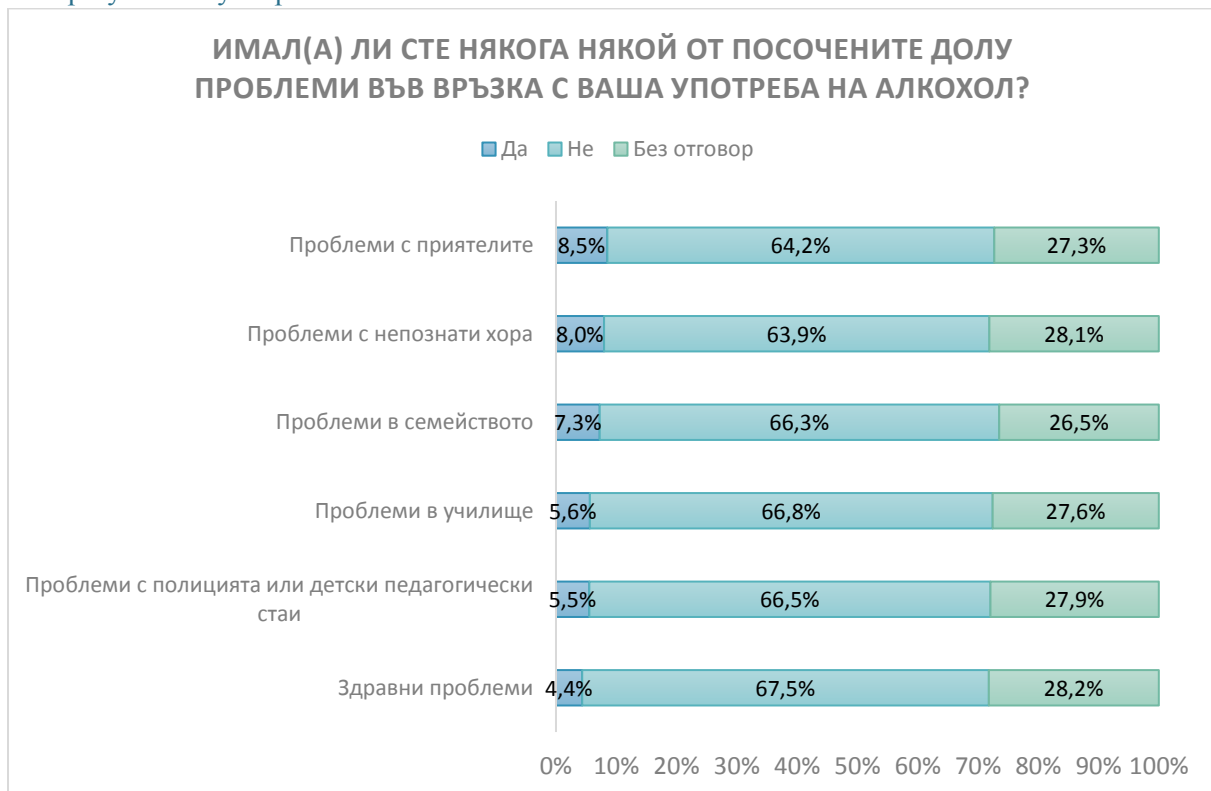

Най-предпочитаните видове алкохол сред младежите в град Видин са бирата (39,8%) и концентратите (39,5%) под формата на ракия, коняк, водка, уиски и други. 33,5% са заявили, че консумират най-често вино, 17,7% коктейли, а 14,2% заявяват, че нямат конкретни предпочитания.

Консумацията на вино и коктейли обичайно е по-разпространена сред момчетата, докато момчетата предпочитат основно бира. Концентратите са еднакво избирани както от момчета, така и от момичета. Интересно е, че момчетата по-често нямат конкретни предпочитания към вида алкохол. Бира, вино и концентрати се консумират най-много от ученици в десети клас, докато коктейлите са по-актуални за големите ученици, без изградени предпочитания най-често са младежите в 9 клас. Най-много въздържащи се от консумация на алкохол има в най-ниския изследван клас – 8-ми.

Концентратите са избирани по-често от младежи, започнали да употребяват алкохол на възраст под 10 години. Също така, младежите, заявили, че пият с регулярност от над 20 дни месечно, отново избират концентратите като най-предпочитан вид алкохол.

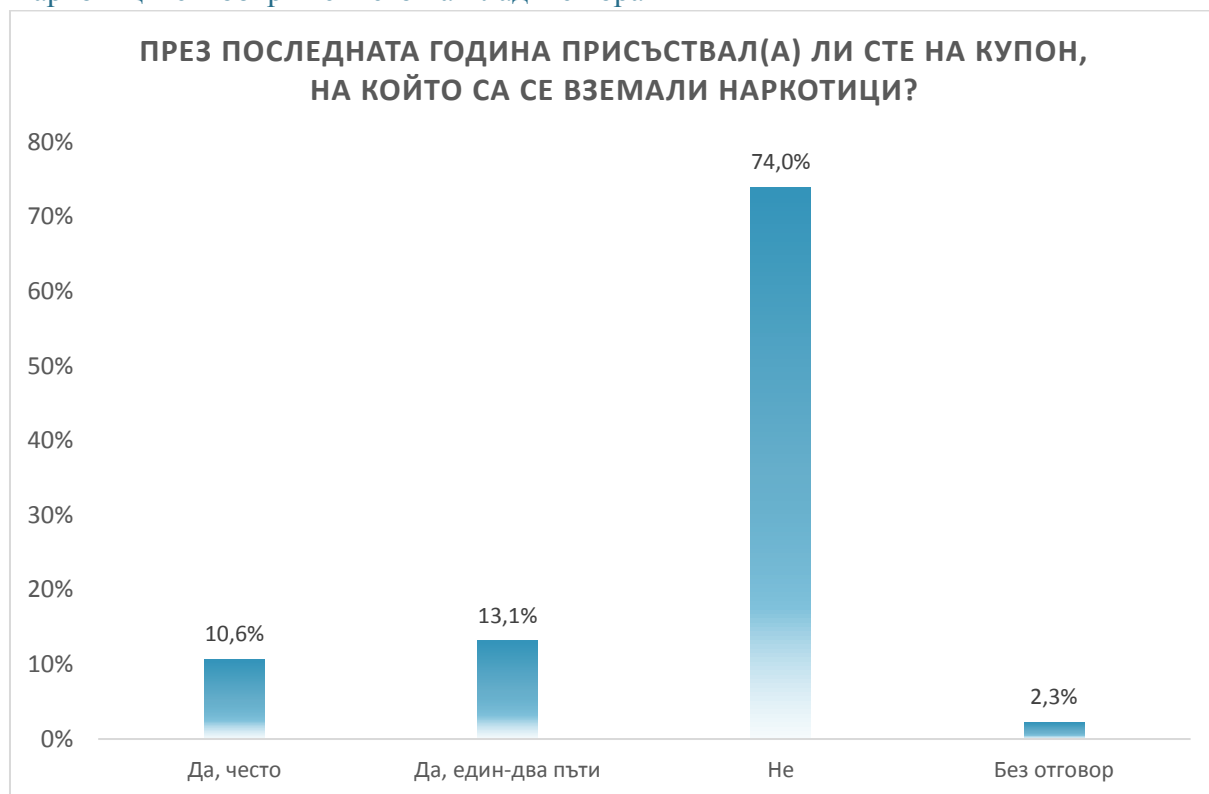
Проблеми в резултат от употребата на алкохол

Употребата на алкохол често пъти води до различни конфликтни ситуации. Рисковете са най-притеснителни, когато става въпрос за малолетни или непълнолетни лица, тъй като често пъти проблемът се разглежда през частни случаи, което не дава представа за общата картина. Младежите признали, че се е случвало да имат проблеми, свързани с употребата на алкохол, най-често са имали проблеми с приятелите си (8,5%) и непознати хора (8%). 7,3% са изпадали в конфликтни ситуации със семейството си. С почти равни процентни стойности се обособяват подрастващите, които са имали проблеми в училище (5,6%) и с полицията или детски педагогически стаи (5,5%) в следствие на употреба на алкохолни напитки. Най-малко младежи са имали здравословни проблеми в следствие на употреба на алкохол (4,4%).

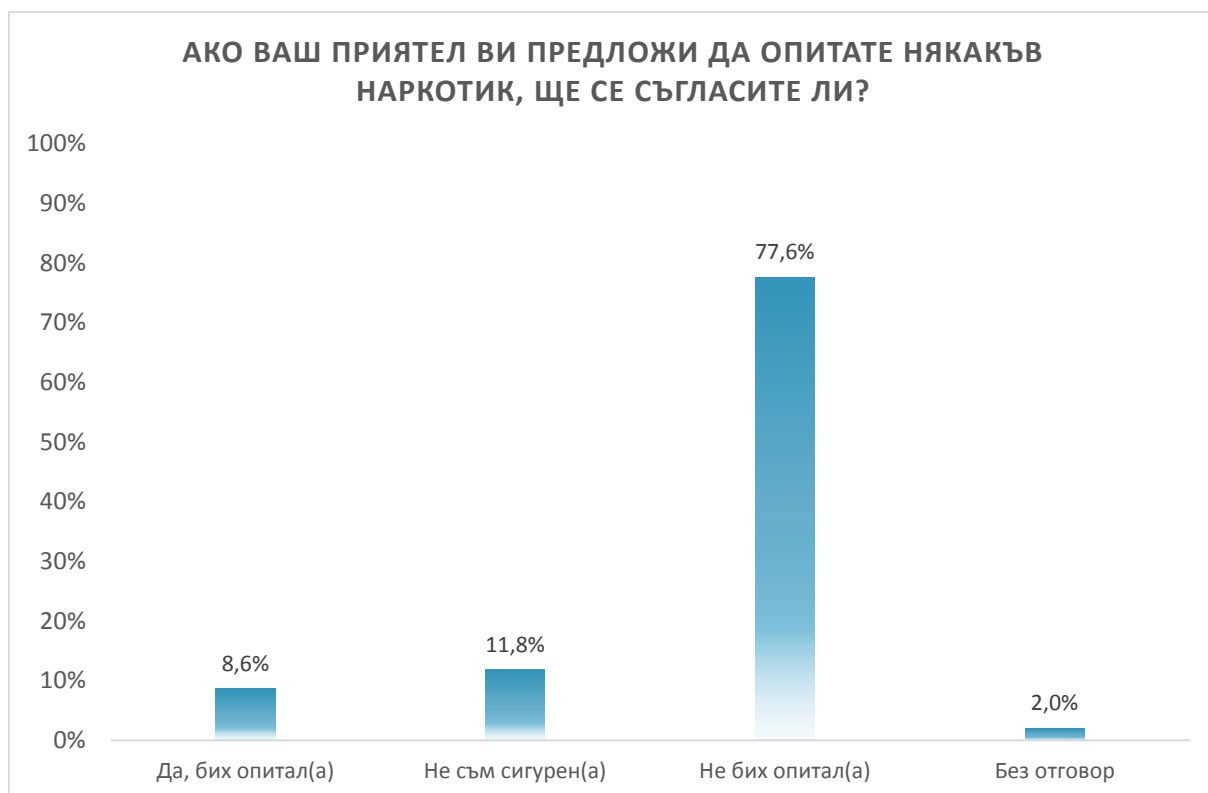
При влизалите в конфликти с приятели не се забелязват статистически значими разлики по пол. При младежите, имали проблемни ситуации с непознати хора извън семейството, преобладават момчетата и учениците от 10 клас. Проблеми със семейството си са имали повече учениците в горните класове. В разпределението по пол не се наблюдават статистически значими разлики.

Наркотиците в обкръжението на младите хора

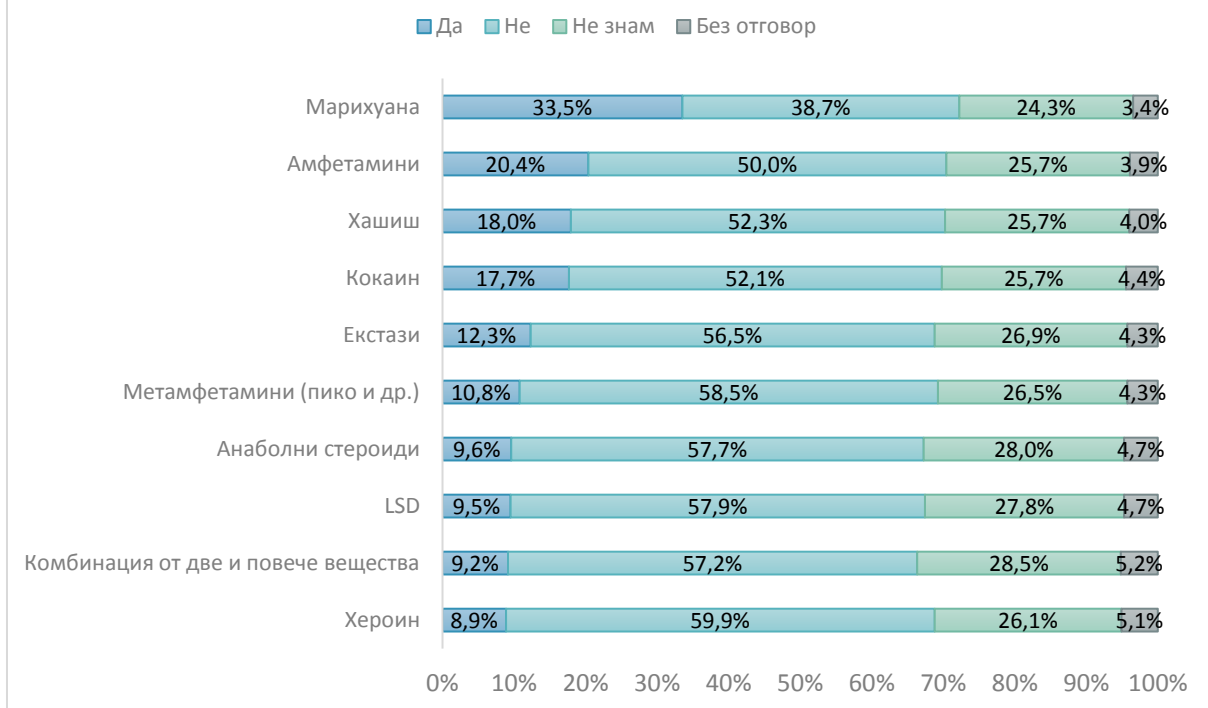
Първият сблъсък на учениците с употребата на наркотични вещества, най-често води своето начало от приятелския кръг. През последната година на купон, където са се употребявали наркотични вещества, са присъствали близо 24% от младежите. 13,1% от тях са били на такова събиране само веднъж или два пъти, а 10,6% отговарят, че това им се е случвало често. Остава най-голям дялът на ученици, които не са попадали в подобна ситуация (74%).

Момчетата присъстват по-често на събирания, при които се вземат наркотични вещества, както и младежите в 9 и 10 клас. Единадесетокласниците, също са присъствали относително често на такива купони. Според получените данни около 1/5 от младежите споделили, че в компанията им има хора употребяващи наркотични вещества, присъстват често на такива събирания. С относително същия процентен дял са и заявили, че присъствали един или два пъти през изминалата година. За сметка на това, около половината от младежите използвали поне едно от веществата изброени в изследването, са присъствали често на приятелски събирания, на които са се вземали наркотични вещества. Те също са и значително по-склонни да приемат наркотик, ако такъв им бъде предложен.

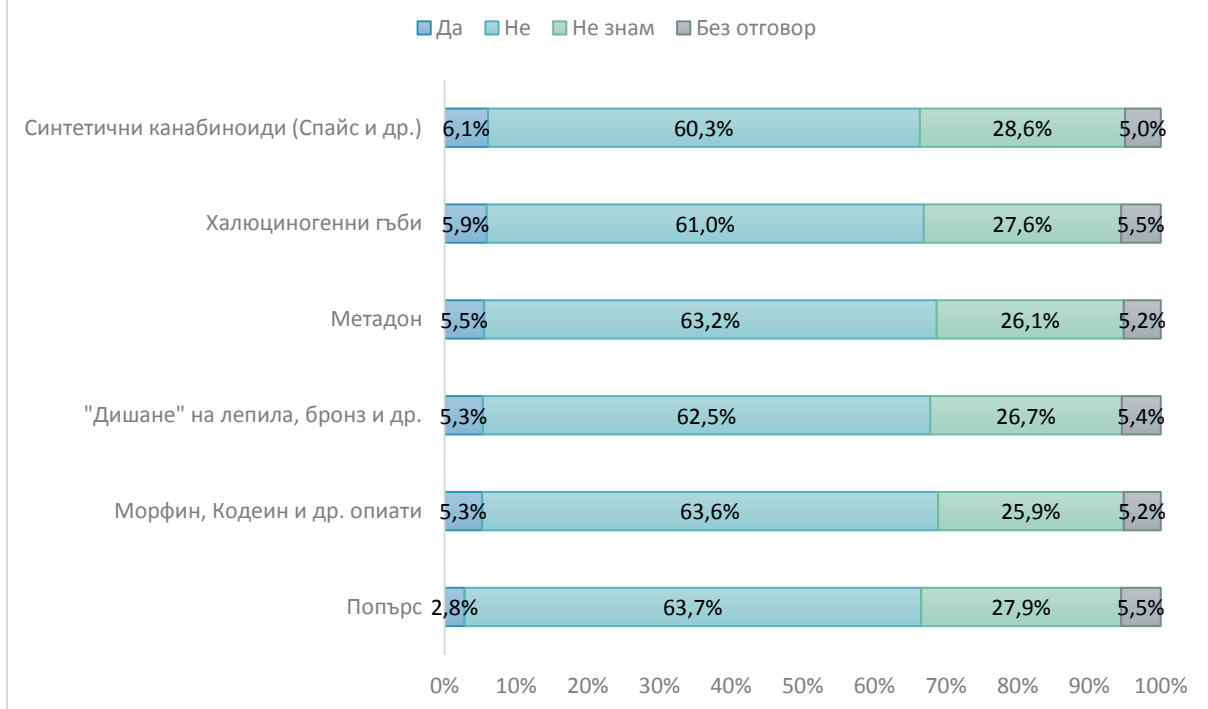

8,6% от учениците в гимназиален етап от град Видин биха опитали наркотик, ако такъв им бъде предложен от приятел. 11,8% не са сигурни как ще реагират на такова предложение, а 77,6% са категорични, че биха отказали. Момчетата и учениците в десети и единадесети клас са по-склонни да приемат подобно предложение, ако такова им бъде направено.

ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ:

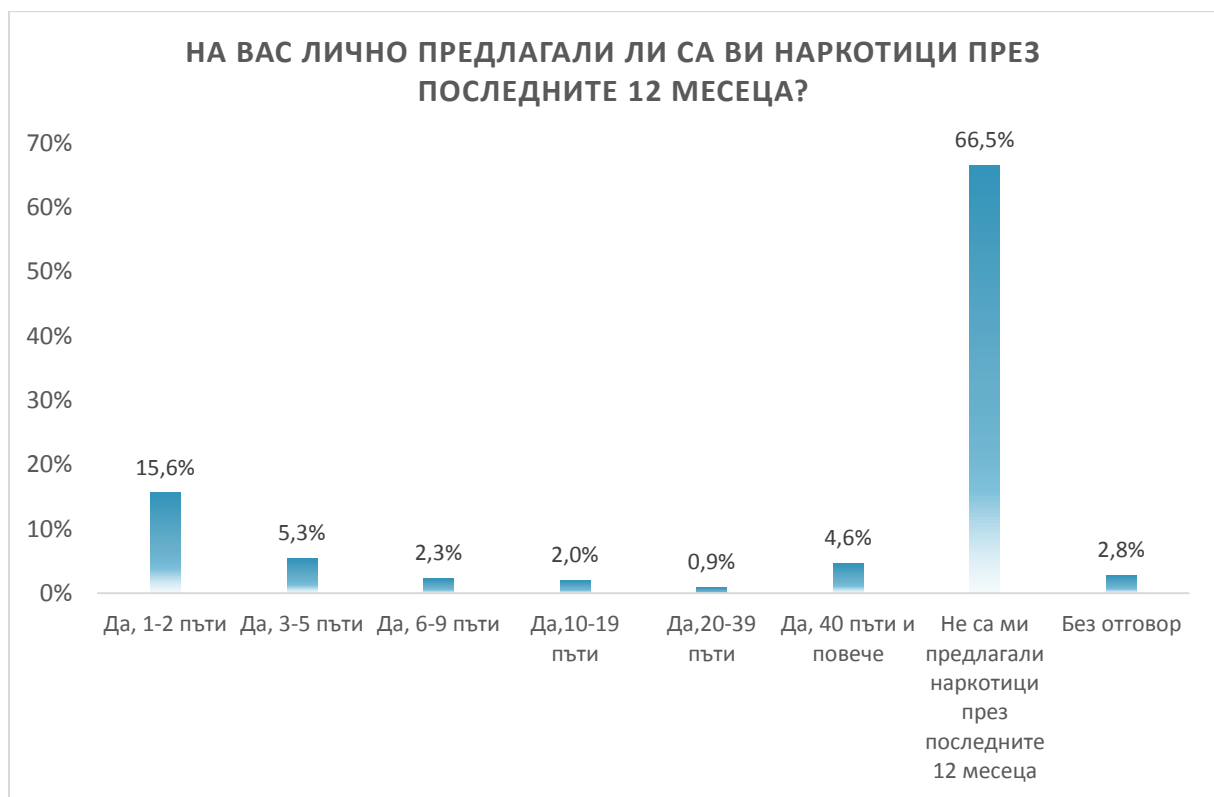
ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ:

Най-употребяваната субстанция или наркотично вещество сред младежите е марихуаната. Близко 34% от анкетираните ученици споделят, че хора в обкръжението им пушат марихуана. 20,4% се намират в приятелски кръг, в който се употребяват амфетамини, а 18% - хашиш. Кокаинът, също е сравнително разпространен сред

младежите, като 17,7% споделят, че техни приятели и познати го използват. Метамфетамините и екстазито са относително по-слабо разпространени, като учениците, намиращи се в среда, в която се употребяват, са 10,8% и 12,3%.

Марихуана се пуши най-често в обкръжението на десетокласниците. Забелязва се, че деветокласниците по-често попадат в компания на употребяващи марихуана в сравнение с младежите от 8 и 11 клас. Другите две най-разпространени субстанции - амфетамини и хашиш, се вземат най-често в обкръжението отново на младежи от 10 клас.

Младежите, получили предложение, свързано с употреба на наркотични вещества през последната година са малко над 30%. За около половината от тях това се е случвало в рамките на един два пъти. 5,3% са получавали такова предложение между 3 и 5 пъти, 2,3% - между 6 и 9 пъти, 2% - между 10 и 19 пъти и 0,9% - между 20 и 39 пъти. Младежите, отговорили, че има се е случвало да им предлагат наркотици 40 и повече пъти през последната година, са 4,6% от анкетираните ученици.

Регулярното попадане в ситуация, в която някой им предлага наркотични вещества, е присъща по-скоро за момчетата, докато момичетата по-често са отговаряли, че през последната година това им се е случвало между 3 и 9 пъти.

ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

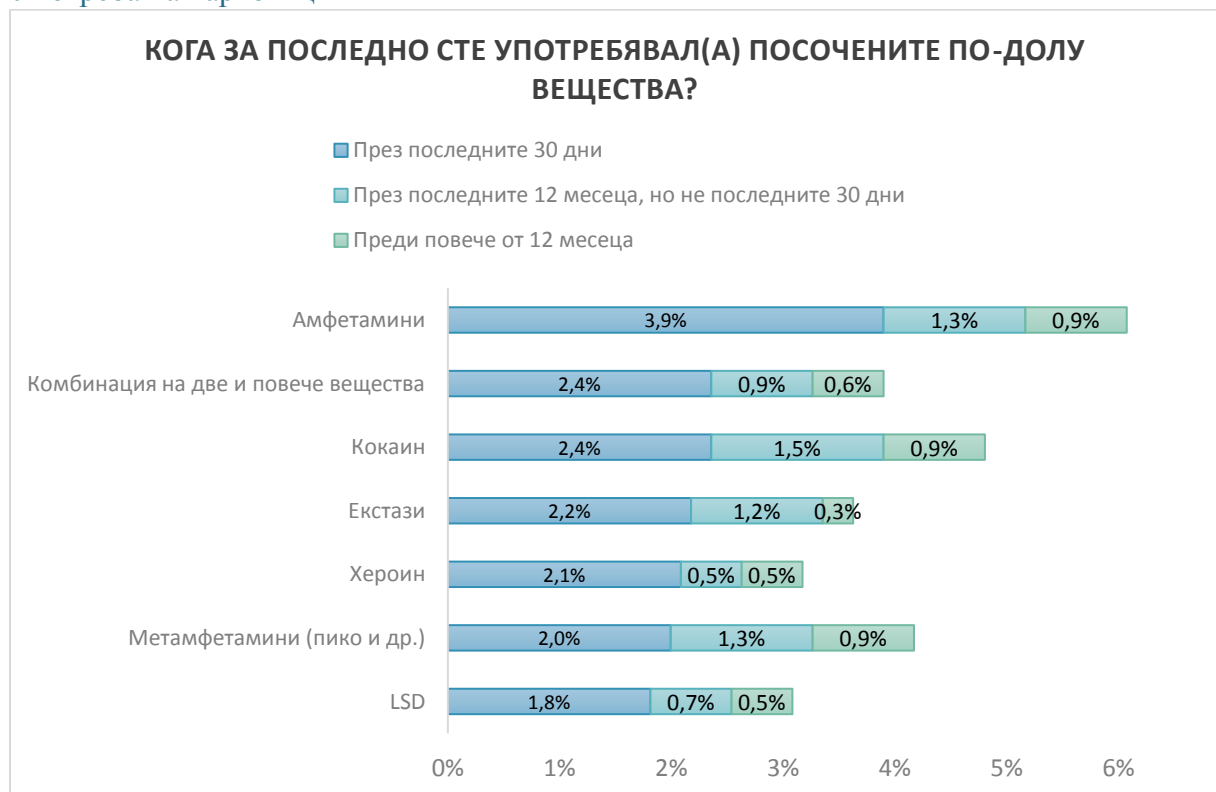

Информационният канал, чрез който учениците най-често се информират по отношение на въздействието и последствията от употребата на наркотични вещества, са разкази на приятели, колеги и познати (42,5%). С малка статистическа разлика, като

основен начин за намиране на информация, се обособяват и разговорите с учители и педагогически съветници (40,5%). 39,7% предпочитат да набират информация основно от филми, а 38,2% от Интернет. 35,5% от учениците разговарят с родителите си на теми, свързани с употребата на наркотици, а 32,3% разчитат на личните си наблюдения върху лица, употребяващи наркотици. 31,6% смятат, че предавания по телевизията могат да им дадат цялата необходима информация и използват предимно този информационен канал. 23,5% търсят информация в интернет форуми и чатове, а 20,1% посещават специализирани лекции и обучения. Младежите, четящи книги по темите, свързани с наркотична употреба, са 15,7%. 13% заявяват, че не знаят нищо за въздействието и последствията от употребата на наркотици. Най-непопулярните канали за получаване на информация по темата са художествена и специализирана литература, предавания по радиото и публикации във вестниците.

Всички най-предпочитани информационни канали са разпространени по-силно сред момчетата. Момчетата, от своя страна, много по-често са отговаряли, че нямат никаква информация за въздействието и последствията от употребата на наркотични вещества.

Употреба на наркотици

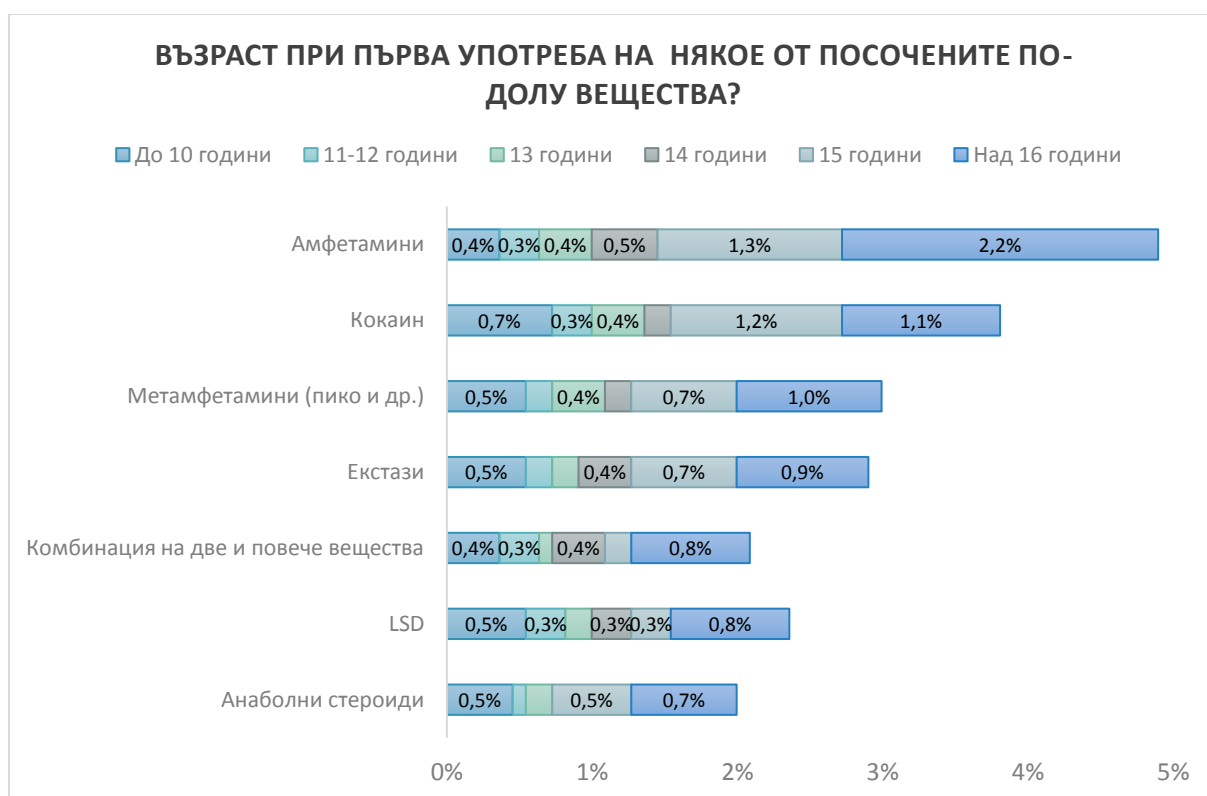
През последните 30 дни най-често са били употребявани амфетамини (3,9%). Кокаинът и комбинация от две и повече вещества са били употребявани от равно обособени дялове от 2,4% през последния месец, а 2,2% са употребилите екстази. Следващите най-употребявани вещества на месечна база са хероин и метамфетамини, като техните процентни дялове също остават около 2%. През последната година, но не през изминалия месец, са били употребявани най-често кокаин (1,5%), амфетамини (1,3%), метамфетамини (1,3%) и екстази (1,2%).

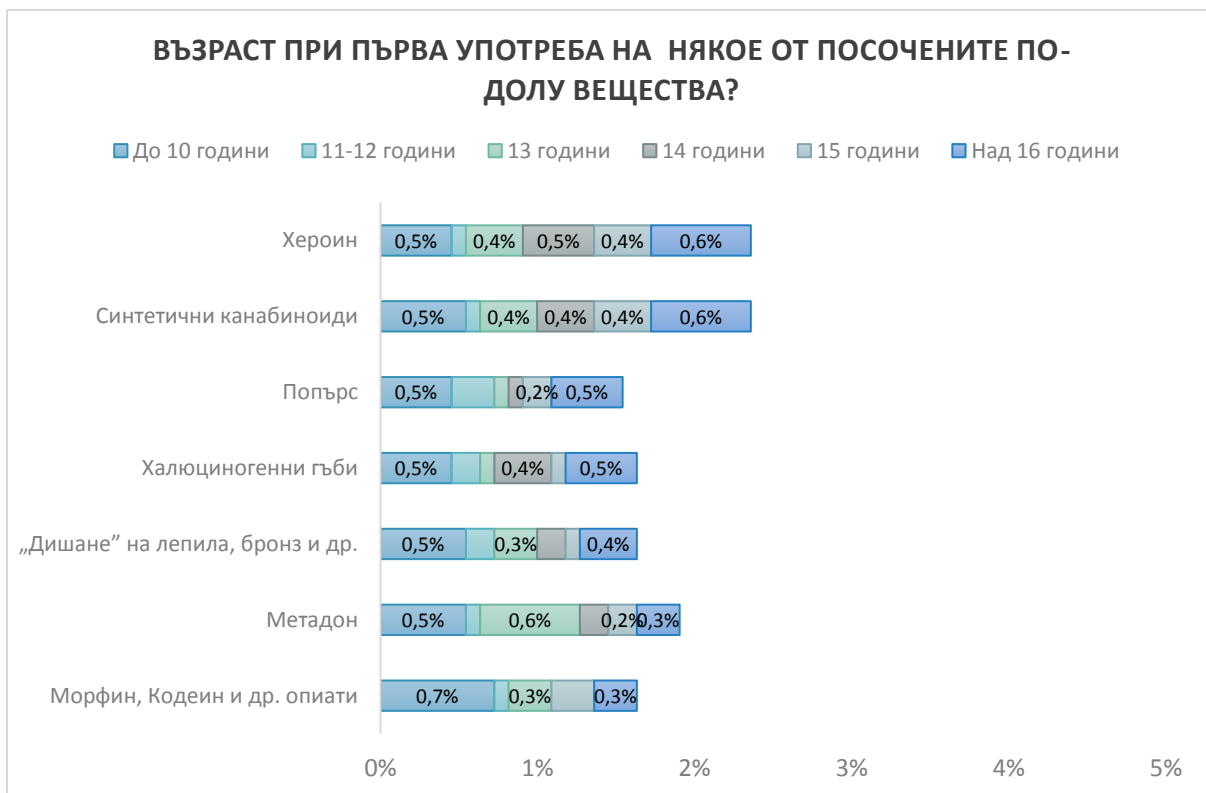
Употребявалите кокаин през последните 30 дни са предимно момчета и ученици в 10 и 11 клас. Вземат прѳвес също така и младежите, живеещи само с баща си или други възрастни, извън родителите. Младежите, употребявали кокаин през последния месец, много по-често от останалите са отсъствали от училище. Тези тенденции са запазени и при учениците, които са споделили, че са комбинирали две и повече вещества през последния месец. Разглеждайки отново употребилите през изминалите 30 дни, се забелязва, че екстазито е популярно сред осмокласниците и десетокласниците, но отново е използвано предимно от момчета.

Поне веднъж съм употребявал поне едно от посочените вещества	8,1%
--	------

Употребявал съм поне едно от веществата преди повече от 12 месеца	1,1%
Употребявал съм поне едно от веществата през последната година	7,0%
Употребявал съм поне едно от веществата през последния месец	5,7%

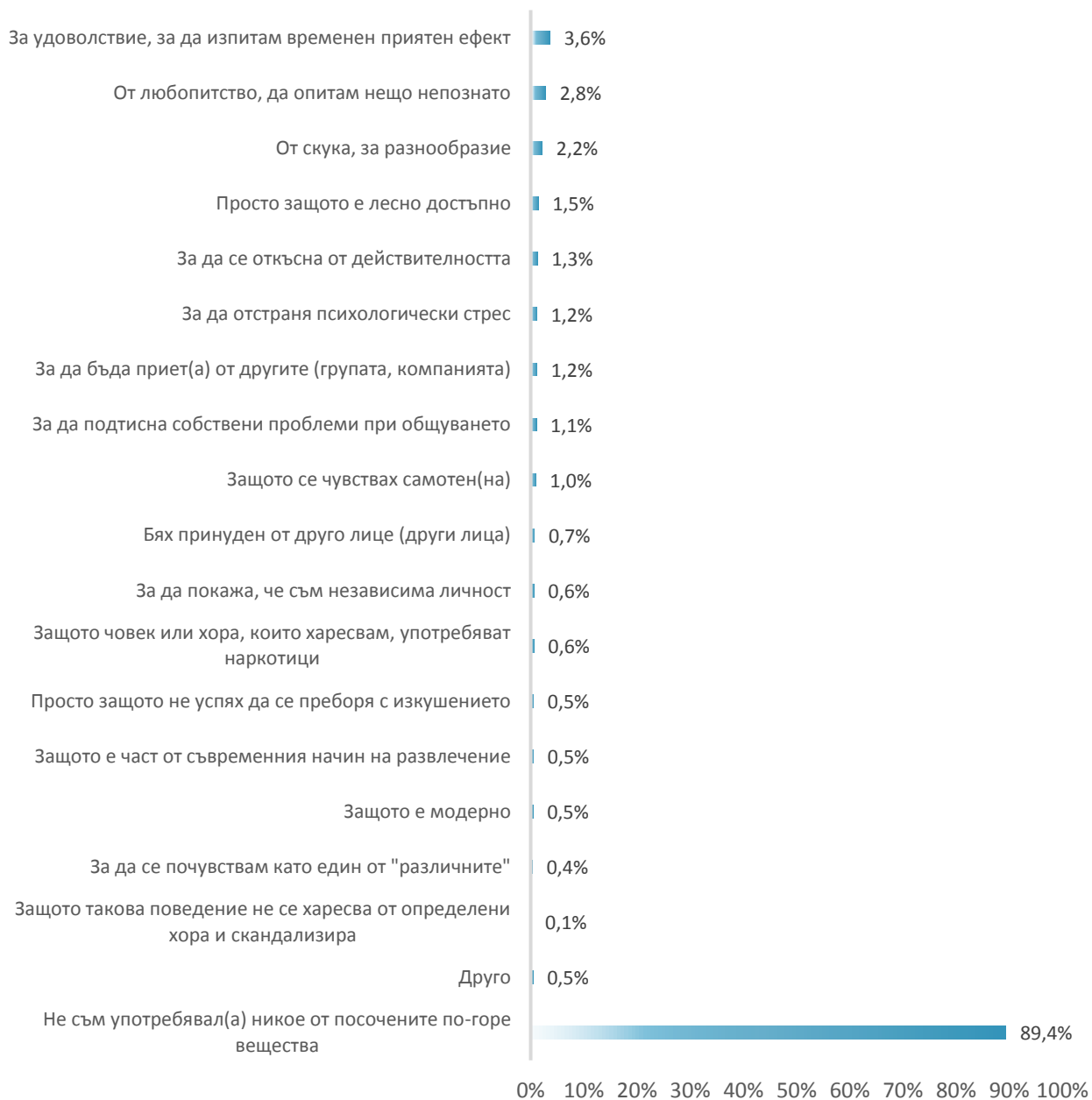
Делът на учениците в град Видин, които изобщо поне веднъж са употребявали поне едно наркотично вещество, е 8,1%. Употребили преди повече от година, поне едно вещество, са 1,1%. Употребилите в последната година са 7%, а през последния месец – 5,7%.

Младежите започват да употребяват наркотични вещества най-често на възраст около 15 години или повече, като се забелязва и обособена група на започнали употреба под 10-годишна възраст. Тази тенденция се запазва при всички изброени вещества, с изключение на употребата на метадон, където се забелязва известно натрупване при употребилите за пръв път на 13 години. Въпреки това статистическите разлики са прекалено малки, за да се открие категорично твърдение. Младежите, живеещи само с баща си или с други възрастни, различни от майка и баща, по-често, спрямо останалите, са започвали да употребяват наркотични вещества на възраст до 10 години.

КАКВА БЕШЕ ПРИЧИНАТА ЗА ПЪРВАТА ВИ УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ВЕЩЕСТВАТА, ПОСОЧЕНИ В ПРЕДИШНИТЕ ДВА ВЪПРОСА?

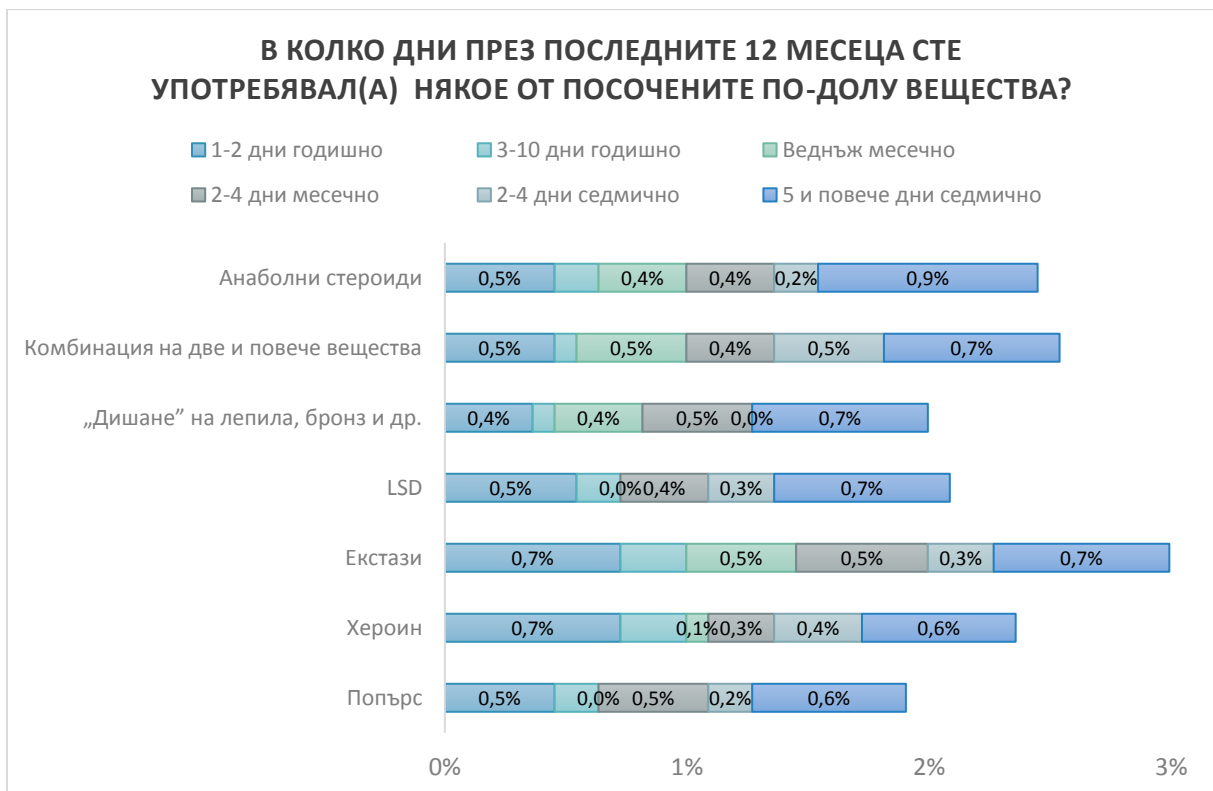

Причините, поради които стартира употребата на наркотични вещества, биха могли да бъдат от много разнороден характер. Според данните от изследването, сред подрастващите на възраст между 13 и 18 години в град Видин, най-честите подбуди са свързани с лични предпочитания, а не с наличието на лични проблеми или принуда. 3,6% са осъществили първия си досег с наркотични вещества за удоволствие от временния приятен ефект, 2,8% - от любопитство, а 2,2% - от скука и за разнообразие. Обособява се относително голяма група на младежи, опитали за пръв път само защото е лесно достъпно – 1,5%. Процентните дялове на младежи, опитали наркотик за първи

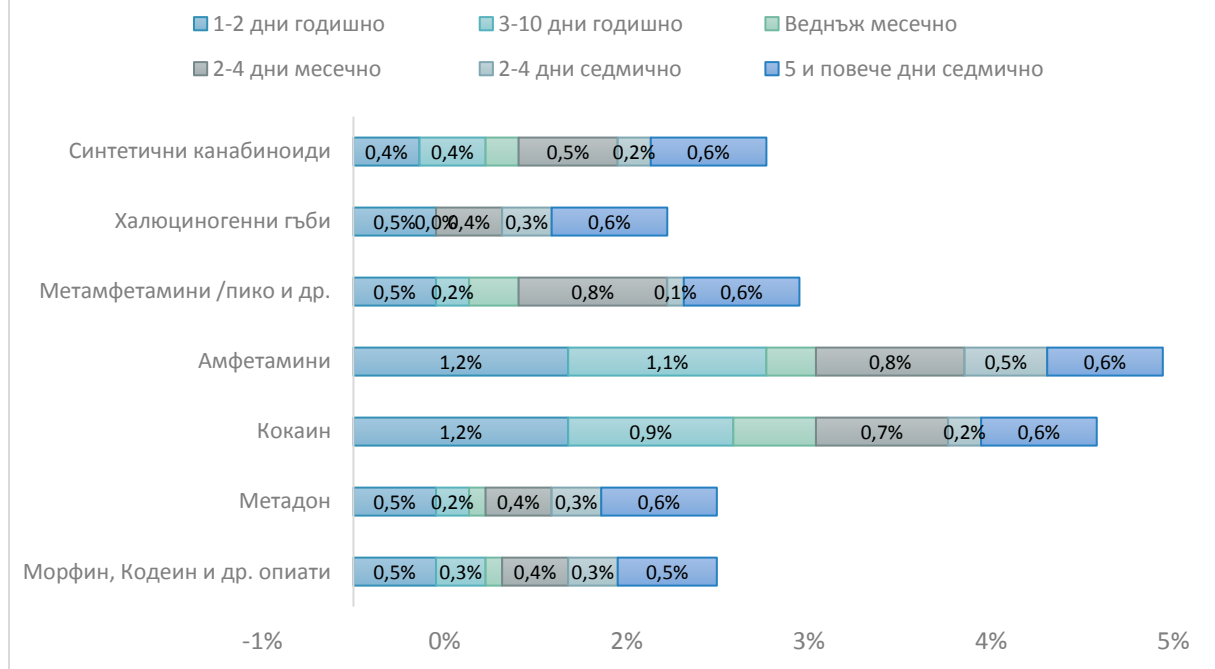
път, поради наличие на различни проблеми или притеснения, са под 2% всеки. 1,3% споделят, че са искали да се откъснат от действителността, 1,2% - за да ги приемат техните съученици и приятели и отново с дял от 1,2%, - за да отстранят психологически стрес. 1,1% са се опитали да подтиснат проблеми при общуването, а 1% защото са се чувствали самотни. Принуждавани от друго лице са били 0,7%.

Според разпределението по пол, момчетата вземат съществен превес при първите три обособени причини за лична първа употреба – удоволствие от временния ефект, любопитство и от скука.

По отношение на разпределението по клас, прави впечатление, че учениците от 10 и от 11 клас в най-голяма степен са употребили наркотик, за да получат удоволствие от временния ефект.

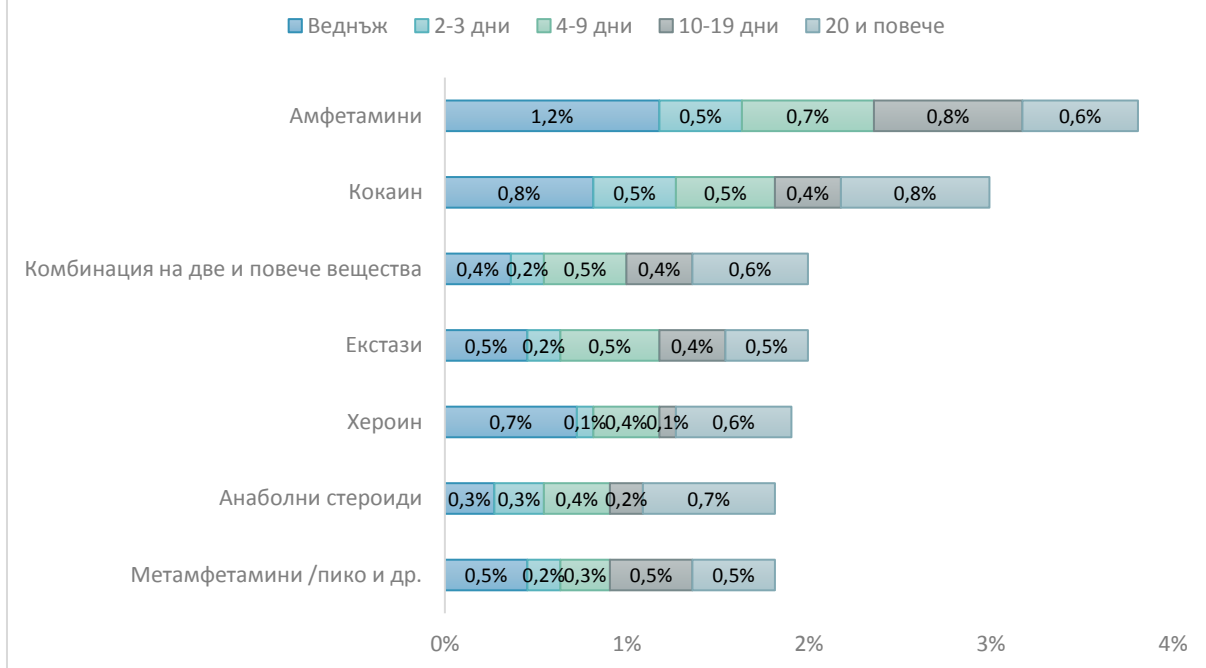
В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

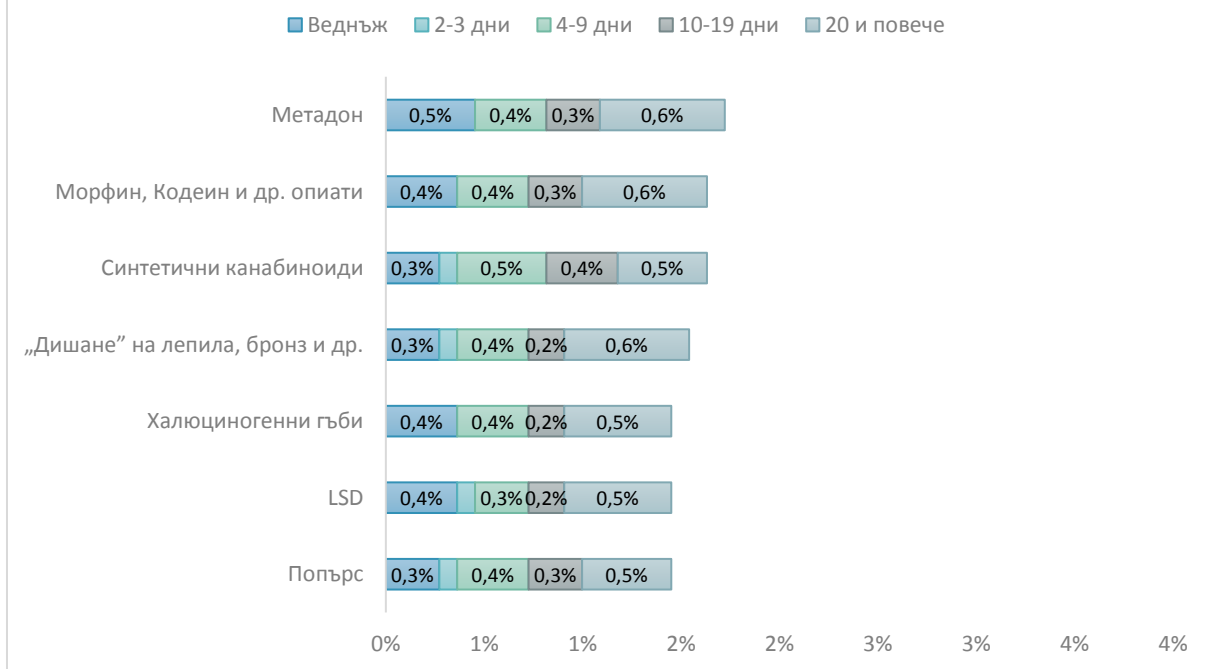
Употребата на наркотични вещества сред учениците в град Видин е изключително слаба и може да се твърди, че е затворена предимно в частни случаи. Регулярния прием на всяко от веществата се обособява с процентен дял под 1%. През последната година, 5 и повече дни седмично са се вземали най-много анаболни стероиди, но процентната стойност остава под 1%, което означава, че употребата се осъществява от по-малко от 1 на 100 ученика. Забелязва се, че спорадичната употреба през 1 до 10 дни годишно се осъществява най-често чрез прием на кокаин и амфетамин. Въпреки това, най-употребяваните вещества без значение на интензитета на прием са амфетамини, кокаин, екстази и комбинация от две и повече вещества, в този ред.

В КОЛКО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

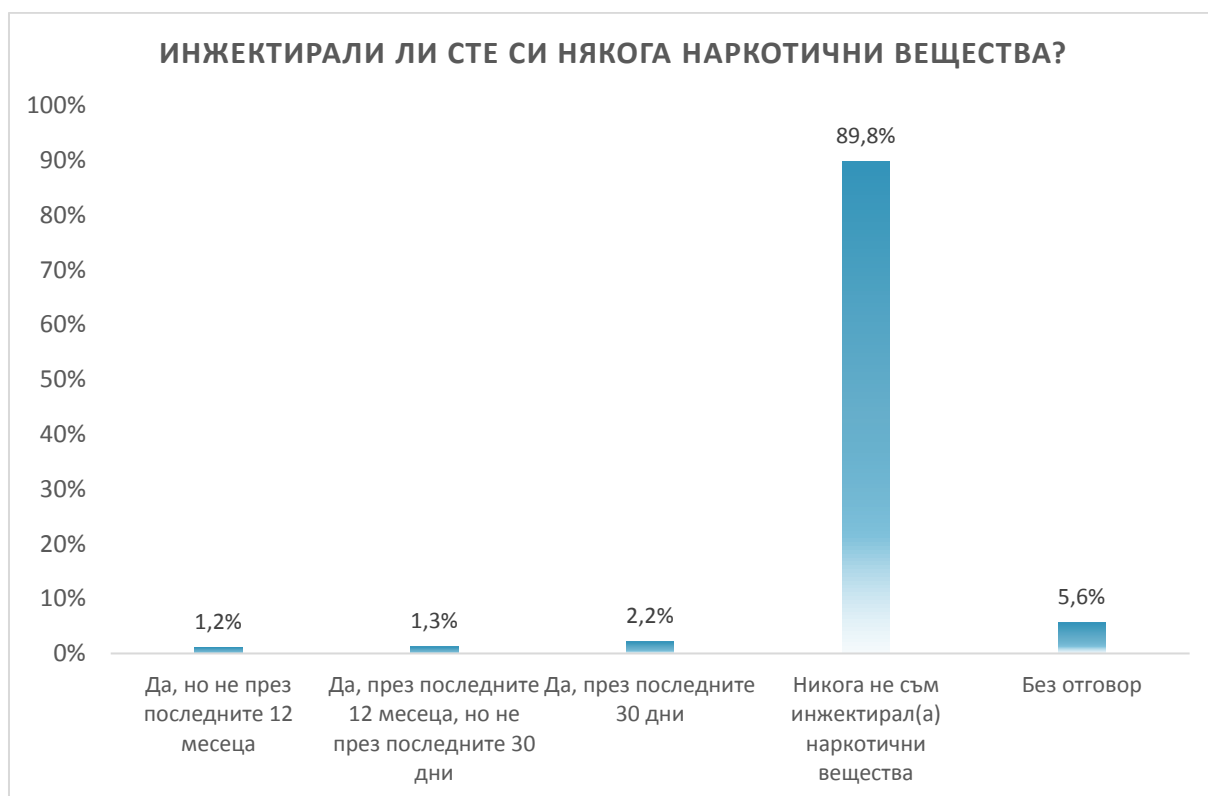

В КОЛКО ОТ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

През последните 30 дни са се употребявали най-много амфетамини, като общият дял на употребилите без значение на интензитета на прием е 3,8%. 1,2% от тях са го правили само веднъж през последните 30 дни. Следващото най-популярно вещество сред младежите е кокаинът, като употребата му се е осъществявала най-често от

ученици, които са го правили веднъж и такива, които са го приемали през 20 и повече дни от последния месец. Употребата на останалите изброени вещества е в изключително ограничени случаи и не би могло да се говори за тенденция. Според процентното разпределение по пол, употребата на амфетамини се е осъществявала от относително равни дялове момчета и момичета. Възрастта играе роля в нивата на употреба, тъй като се забелязва завишен прием сред единадесетокласниците - те най-често са заявявали, че са употребявали амфетамини в между 10 и 19 дни от последния месец.

Инжектирането на наркотични вещества е изключително опасно, тъй като действието на приетото вещество се усвоява много по-бързо при директно попадане в кръвта. Този тип прием крие най-висок риск от свръхдоза, възможни дълготрайни увреждания и пристрастяване. Учениците, признали за прием на наркотик в този вид, са с общ процентен дял от 4,6%, като 2,2% са го правили през последните 30 дни, 1,3% - през последната година, но не през изминалите 30 дни, а 1,2% - преди повече от година. Единадесетокласниците и момчетата са показали най-високи нива на употреба през изминалите 30 дни, като тенденцията се запазва и при останалите времеви диапазони, с

изключение на този през изминалата година, но не през последния месец, където момичетата вземат лек превес.

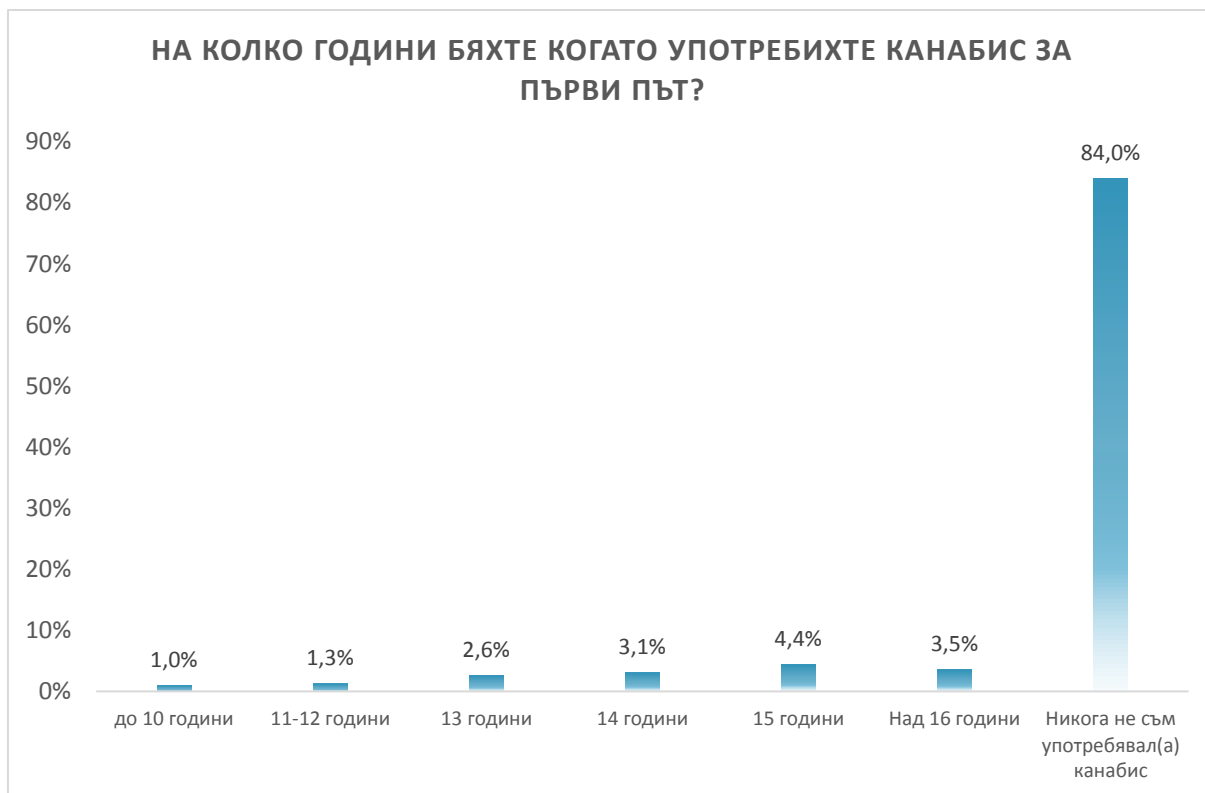

Марихуаната традиционно остава най-разпространеният наркотик сред подрастващите. Около 20% от анкетираните младежи споделят, че са употребявали марихуана някога в живота си, като това най-често се случвало през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни (6,6%). 4,6% са учениците признали употреба през последните 24 часа, 4,7% - през последните 30 дни, но не през изминалите 24 часа. Преди повече от 12 месеца са пушили марихуана 3,1% от анкетираните.

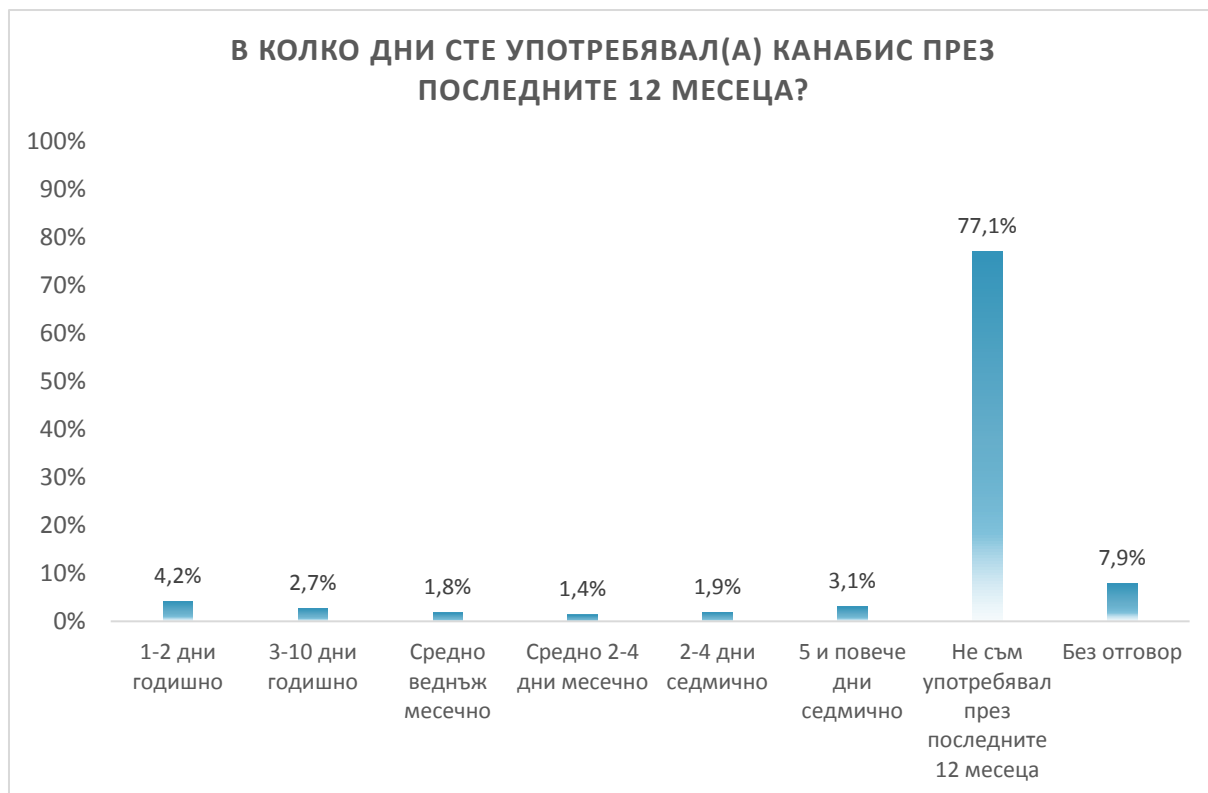
Според получените данни, и момчетата, и момичетата са пушили марихуана най-вече през изминалата година, но не през последните 30 дни. Активно употребяващите, заявили употреба през последните 24 часа обаче са предимно момчета. С преминаването във всеки следващ клас се наблюдава увеличаване на дела младежи, споделили за употреба, като най-високите нива се обособяват при учениците в 11 клас. Тъй като приемът е съсредоточен през изминалата година, но не през последния месец, може да се твърди, че става въпрос за младежи, които са употребили марихуана, но не се придържат към този модел на поведение.

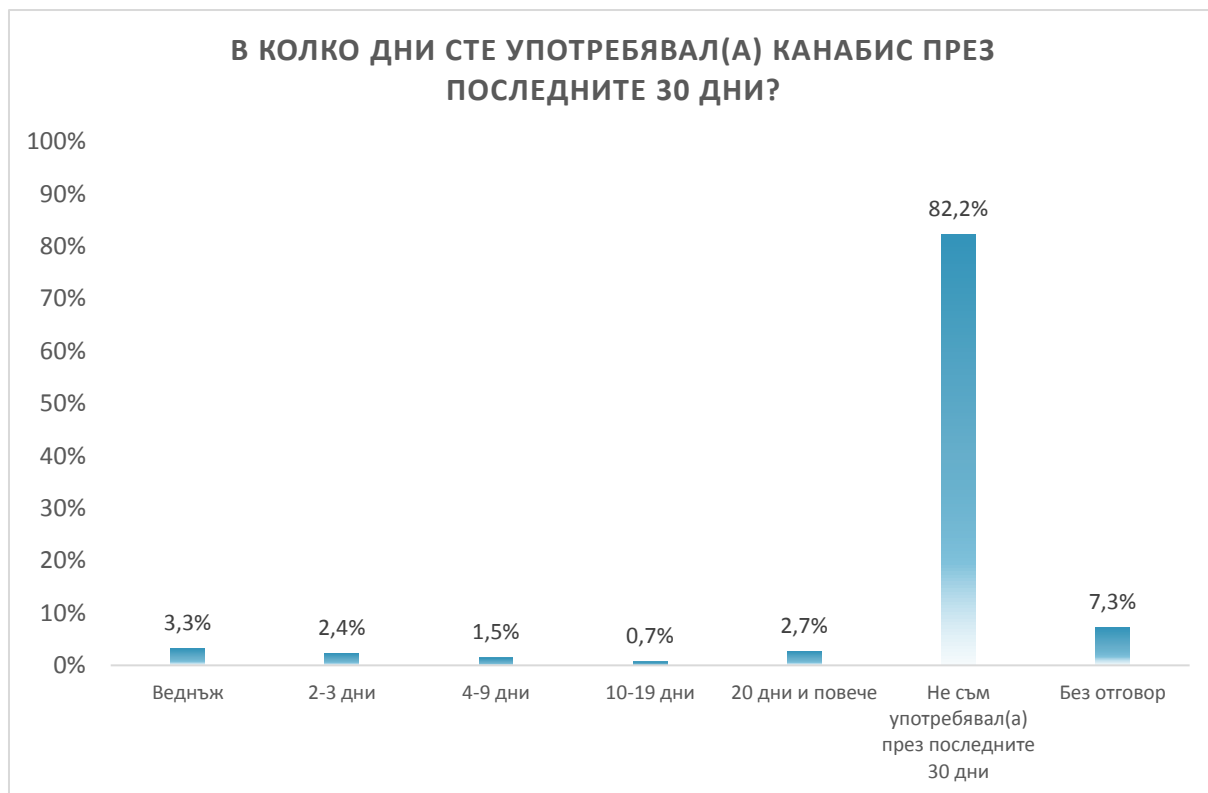
Хашишът е по-слабо разпространен сред учениците, в сравнение с марихуаната. Общият дял на употребявали хашиш е 10,2%. Обособилите се като активно употребяващи са 2,4% от общия дял анкетираните. 2,7% са пушили хашиш през последните 30 дни, но не през последните 24 часа, 2,6% - през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, а 2,4% са употребили наркотика преди повече от година. Аналогично с употребата на марихуана, хашиш пушат най-вече момчета и ученици от 11 клас. При единадесетокласниците са наблюдават и относително завишени процентни стойности на употребили през последните 24 часа.

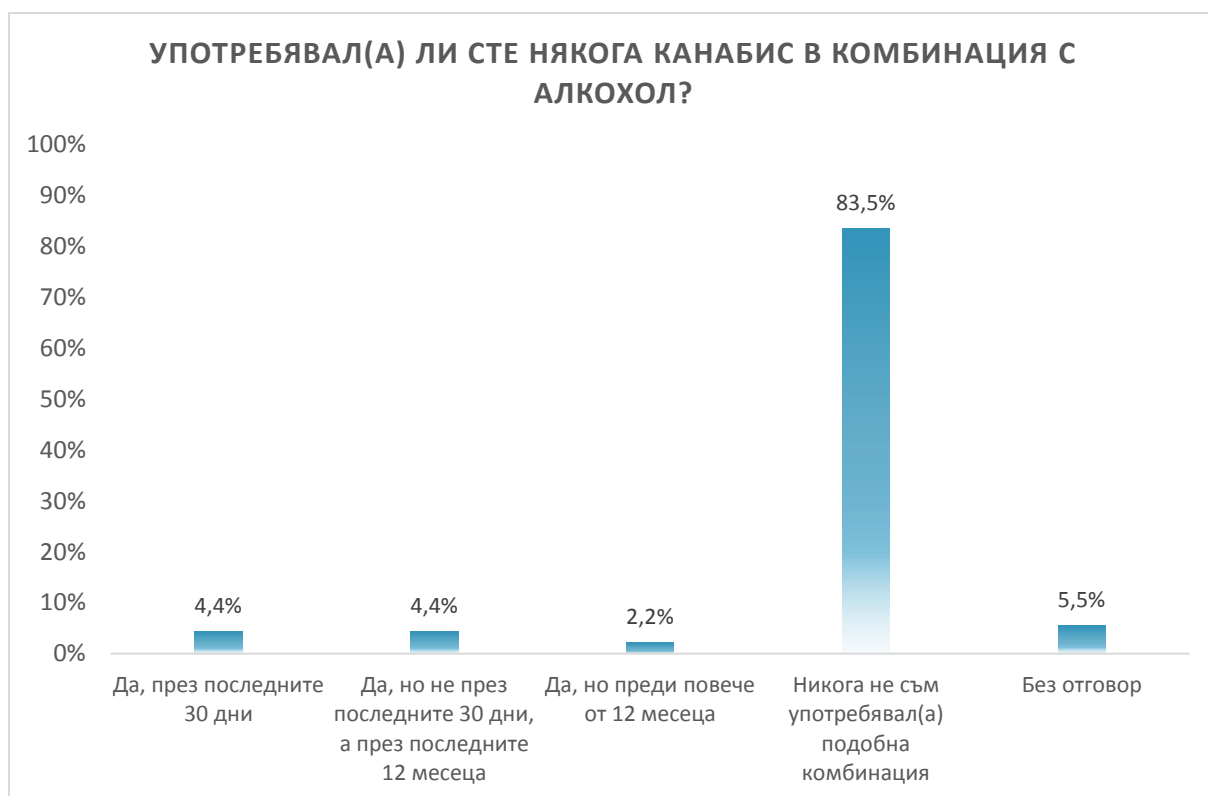
Възрастта, в която младежите опитват канабис за първи път, най-често е над 14 години. На момчетата се случва по-често да употребят за пръв път на възраст под 14 години. И момчетата и момичетата най-често отговарят, че това им се е случило на 15-годишна възраст.

Общият дял на употребили канабис през последните 12 месеца е 15%. Най-висок процент от анкетираните младежи между 8 и 12 клас в град Видин са употребявали само 1 или 2 дни годишно (4,2%). 3,1 % са заявили активна употреба – 5 и повече дни седмично. Другата обособена група на употребяващи е с по-нисък интензитет на прием - от между 3 и 10 дни годишно (2,7%).

През последните 30 дни най-много ученици от Видин са пушили канабис само веднъж (3,3%). 2,4% признават употреба през 2 до 3 дни от месеца, 1,5% - между 4 и 9 дни и 0,7% - между 10 и 19 дни. Забелязва се относително завишена процентна стойност при употребявалите през повече от 20 дни през изминалия месец – 2,7%. Най-активните нива на прием - от 20 и повече дни месечно, са присъщи предимно на анкетираните момчета от училища в град Видин, както и на младежите в 10 и 11 клас. Забелязва се, че най-регулярната употреба е присъща предимно на младежите употребили за пръв път на възраст до 13 години.

Комбинацията между алкохол и други вещества е изключително опасна, често пъти ефектът от веществото бива засилван и има непредвидим характер. Възможните последици са свързани най-често със сърдечни пристъпи и инфаркти. Една от най-подценяваните комбинации е тази между канабис и алкохол, която може да накара тялото да абсорбира ТНС (тетрахидроканабинол) по-бързо, заради което канабисът може да има по-силни ефекти от обикновено. В град Видин подобна комбинация са употребявали 11 % от учениците, като 4,4% са го правили през последните 30 дни, отново 4,4% - през последните 12 месеца, но не през изминалите 30 дни, а 2,2% - преди повече от година. Най-висок остава дялът на тези, които никога не са опитвали подобна комбинация – 83,5%.

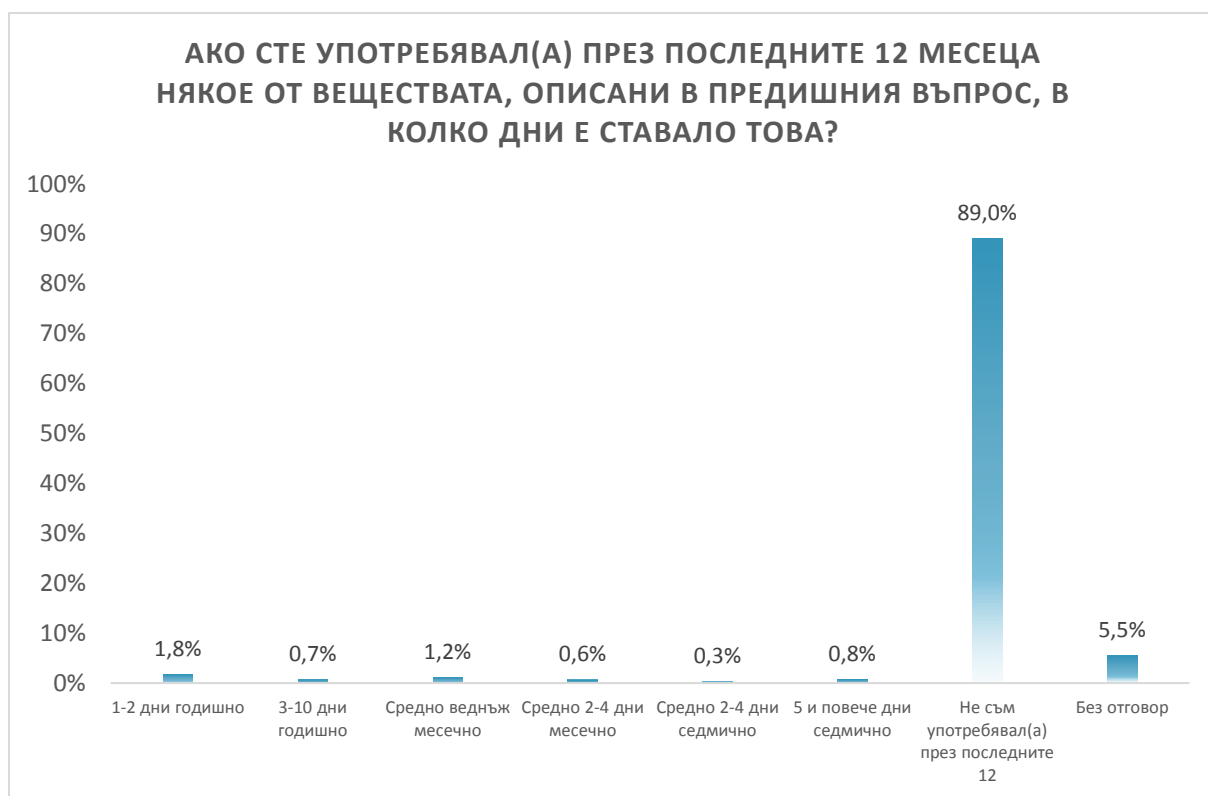
Според получените данни от изследването, на момчетата се е случвало по-често да комбинират алкохол с канабис през последните 30 дни, докато при момичетата това се е случвало предимно през изминалата година, но не през последния месец към момента на анкетиране. Тенденцията за по-засилена употреба при учениците, опитали канабис на възраст до 13 години - остава.

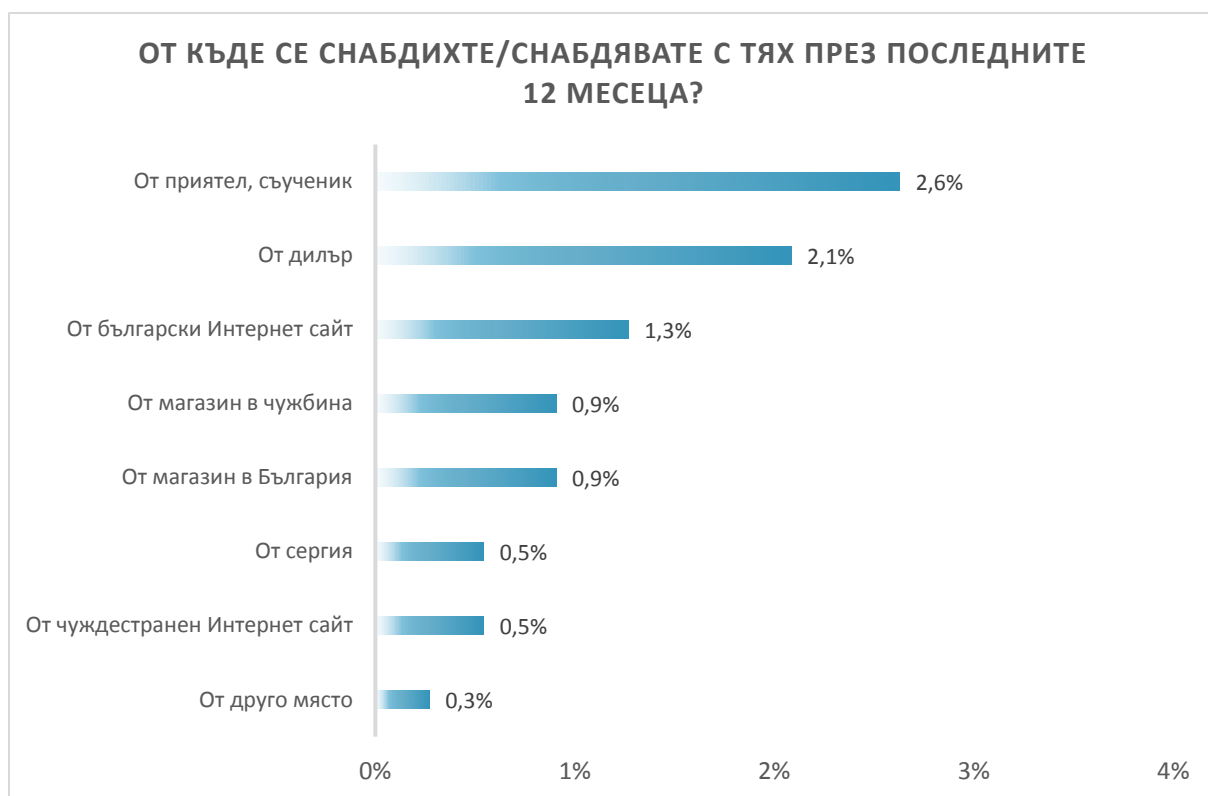
Употреба на дизайнерски наркотици. Източници на снабдяване и форма

Дизайнерската дрога се създава с цел да се заобиколят съществуващите закони, най-често чрез промяна на молекулярната структура на вече съществуващи наркотични вещества. Това крие рискове, тъй като ефектът би могъл да бъде непредвидим за употребяващия. Според проведеното анкетно проучване в град Видин, този вид дрога не е широко разпространен сред младежите. Едва 5,5% от учениците са използвали някакъв вид дизайнерски наркотик. 2,3% са употребилите през последния месец към момента на анкетиране, 1,5% - през последната година, но през изминалите 30 дни, а ,8% - преди повече от година. Около 85% от анкетираните ученици заявяват, че не са употребявали и не са чували за подобни наркотични вещества, докато 4,4% са младежите, които познават такива видове вещества, но не ги използват. Младежите в 11 клас са значително по-запознати със съществуването на дизайнерските наркотици и употребата при тях е най-засилена.

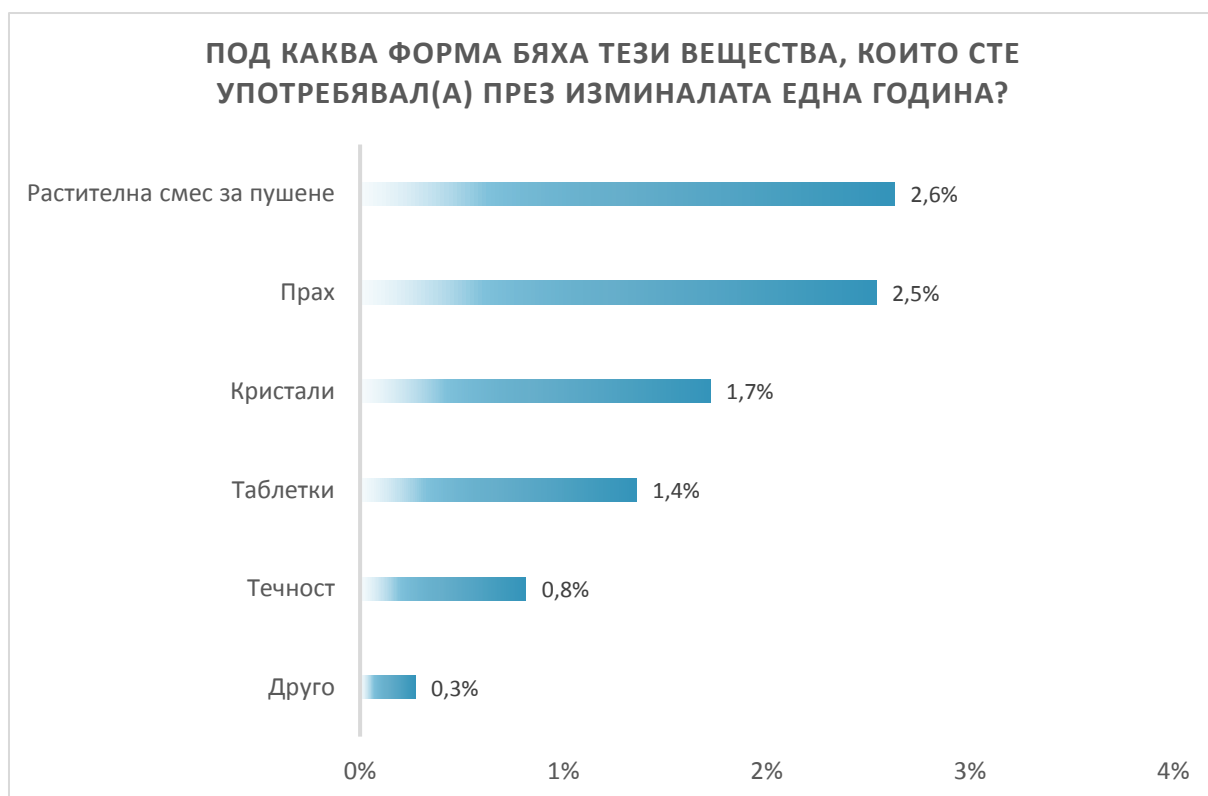

Веществата, познати като „Весел чай“, „Бонзай“, „Спайс“, соли за вана, билков тамян и прочие, са използвани от младежите предимно между 1 и 2 пъти годишно (1,8%). Това издава, че употребата е по-скоро спорадична и не се осъществява редовно от анкетираните ученици. 1,2% са употребявалите подобни вещества веднъж месечно. Приема с по-голям интензитет – 5 и повече дни седмично, е заявен от 0,8% от анкетираните. 89% не са употребявали дизайнерска дрога през последните 12 месеца.

Най-честият канал, чрез който учениците във Видин се сдобиват с дизайнерска дрога, е посредством приятели или съученици (2,6%). 2,1% са ги закупили от дилър, а 1,3% от интернет сайт. Останалите възможности са относително слабо разпространени.

Момчетата вземат лек превес при снабдяването чрез познати, а момичетата по-често са си закупували наркотик от дилър. Разпределението по пол при останалите изброени канали не показва статистически значими разлики. По отношение на разпределението по клас, отново се забелязва най-силно присъствие на единадесетокласниците, като те заемат голям дял от заявилите, че се снабдяват чрез приятели и познати.

Растителна смес за пушене (2,6%) и прах (2,5%) са формите, под които младежите най-често са взимали дизайнерска дрога. Най-разпространени смеси за пушене са именно изброените по-горе: Бонзай, Спайс, Весел чай и билков тамян. Кристали са били взимани от 1,7% от учениците, като обикновено най-разпространеният тип дизайнерска дрога под тази форма са солите за баня, които предизвикват халюцинации и довеждат до изключително непредвидимо поведение сред употребяващите. 1,4% признават, че са вземали таблетки. Дизайнерската дрога под формата на течност остава най-слабо разпространена – 0,8%.

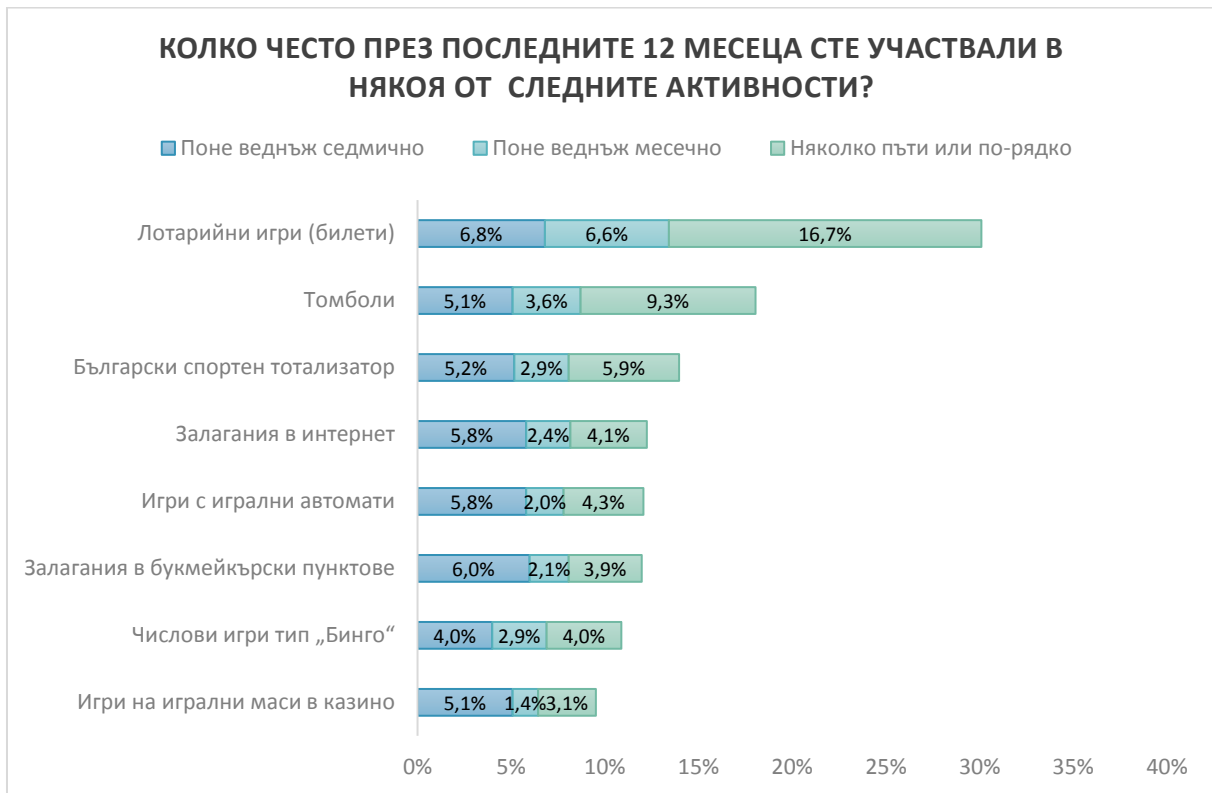
Докато момчетата в значително по-голяма степен предпочитат дизайнерска дрога под формата на растителна смес, при употребяваните вещества под формата на прах - разпределението по пол е равностойно.

Навлизането на технологиите е неизменна част от съвременния свят, те обаче дават възможност на младежите да прекарват значително повече време в интернет пространството, което би могло да навреди на ежедневните им дейности и занимания, както в училище, така и извън него. Всяко едно от изброените електронни устройства дава възможност за прекарване на значително време в играене на игри. Според изследването, младежите прекарват най-много време, играейки игри в почивните си дни. 22,7% са отговорили, че през уикенда прекарват 6 или повече часа в това занимание, а 19,1% - между 2 и 3 часа. Най-малък дял от анкетираните ученици, които играят игри, използвайки компютър или друга техника, отделят само по 30 минути за игра в почивните си дни (6,8%). През учебните дни 16,7% от учениците споделят, че прекарват между 2 и 3 часа играейки, а 16,1% играят около час. 14,5% са младежите, прекарвали над 6 часа в игра през учебно време в последния месец. За сметка на това се забелязва покачване на процентните стойности при тези, които изобщо не играят докато са на училище (22,4%) спрямо неиграещите през почивните дни (17,1%).

И в училищните и в почивните дни момчетата играят повече часове на игри, използвайки компютър, таблет, смартфон, конзола или други устройства, като

разликите са най-силно изразени при прекарването на 6 часа и повече в подобна дейност.

В град Видин най-разпространени сред учениците са лотарийните игри (билети), като малко над 30% споделят, че някога са закупували такъв билет или са участвали в игра. Това се е случвало за най-голям дял от анкетираните няколко пъти или по-рядко (16,7%). 6,8% са участвали в подобни лотарийни игри поне веднъж седмично, а 6,6% - веднъж месечно. Следващата по ред активност, според нивата на разпространение, е участието в томболи. 9,3% от учениците са участвали няколко пъти или по-рядко, 3,6% - веднъж месечно, а 5,1% заявяват, че през последната година са участвали в томбола около веднъж седмично. Българският спортен тотализатор също е сравнително силно разпространен. Въпреки това младежите в най-голяма степен са участвали в него няколко пъти или рядко през годината (5,9%). 5,2% са играещите поне веднъж седмично, а 2,9% - веднъж месечно. Игрите в казина са най-слабо застъпени сред подрастващите, което вероятно е в резултат от реално прилагане на забраната за допускане на лица под 18 години в залите.

Лотарийните игри са предпочитани от относително равни дялове момчета и момичета, но момичетата по-често закупуват билети веднъж месечно, докато

момчетата вземат превес при участието в такива игри веднъж седмично. Момчетата участват повече и в томболи на седмична база.

Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

Отношение към употребата на психоактивни вещества

Относително равни дялове от около 54% от младежите заявяват, че употребата на наркотични вещества е проблем, както за страната, така и за техния град и училище. Това означава, че учениците до голяма степен не разпознават проблемите на местно ниво като различни от тенденциите за страната, но въпреки това смятат, че такива проблеми съществуват и е необходимо предприемане на своевременни мерки за отстраняването им. Това мнение е застъпено най-силно при осмокласниците и анкетираните момичета.

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

Според учениците от 8 до 12 клас в град Видин, основната причина връстниците има да посягат към употребата на наркотични вещества е за да се впишат в определена компания или група (40,5%). Обособяват се и два дяла на младежи, смятащи, че това е провокирано по-скоро от желанието за получаване на удоволствие (37,8%) и от

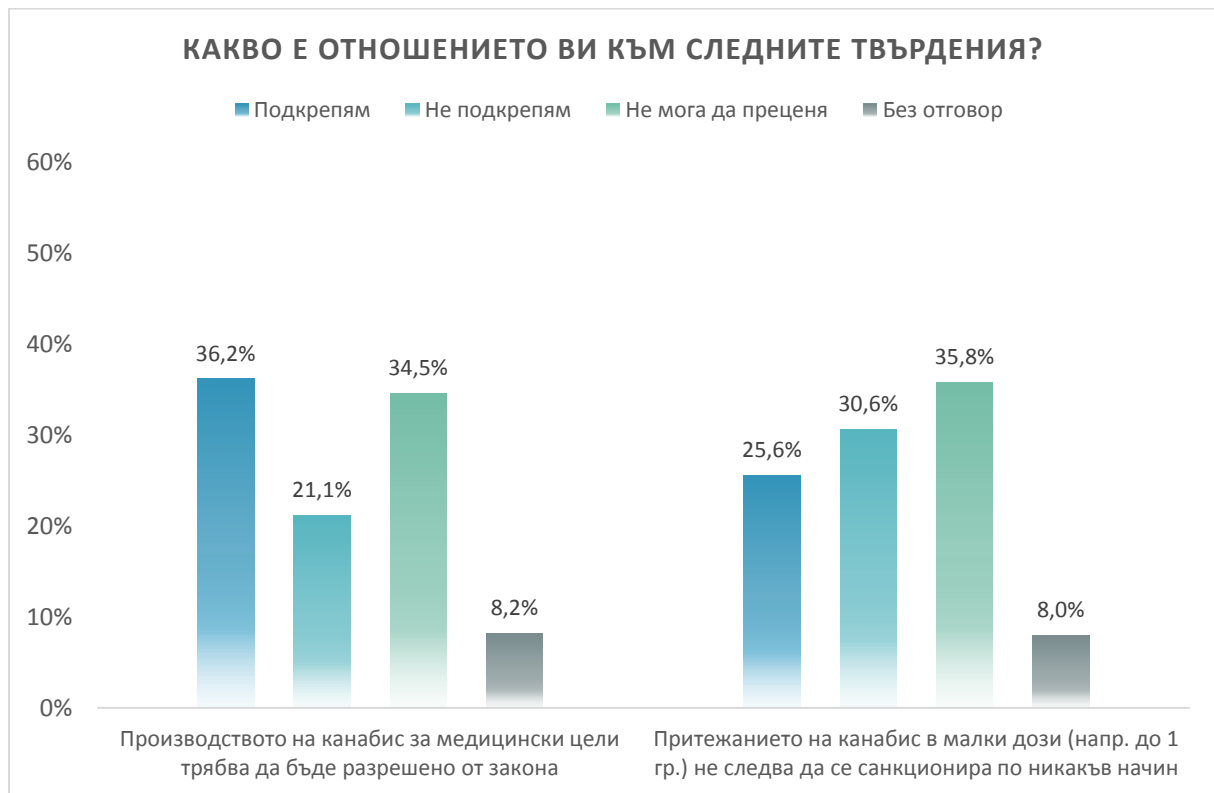
любопитство (31,7%). Всяка от причините, свързани с лични проблеми и стрес се посочват от около 20% от анкетираните. 24,8% смятат, че първопричината за употреба на наркотични вещества е потискането на проблеми в общуването, 22,4% посочват чувството на самота, а 22,2% отговарят, че според тях употребяващите искат най-вече да се откъснат от действителността. 21,2% посочват като причина психологически стрес, а 20,6% - скука. 19,5% считат, че вероятно младежите просто искат да се харесат на някого, а 18,4% - защото смятат, че така ще се почувстват различни. С по-нисък процентен дял се обособяват твърденията, че подрастващите започват употреба на наркотици, за да покажат, че са самостоятелни, по принуда, защото са млади и това се очаква от тях, за да изразят бунт срещу по-възрастните около тях или защото е лесно достъпно. Лесният достъп се счита за най-малко вероятна причина от младежите.

Прави впечатление, че момчетата, попаднали в изследването, в значително по-висока степен са избягвали да отговорят на този въпрос. Делът на заявили, че не могат да преценят каква е причината връстниците им да употребяват наркотични вещества е два пъти по-висок при момчетата.

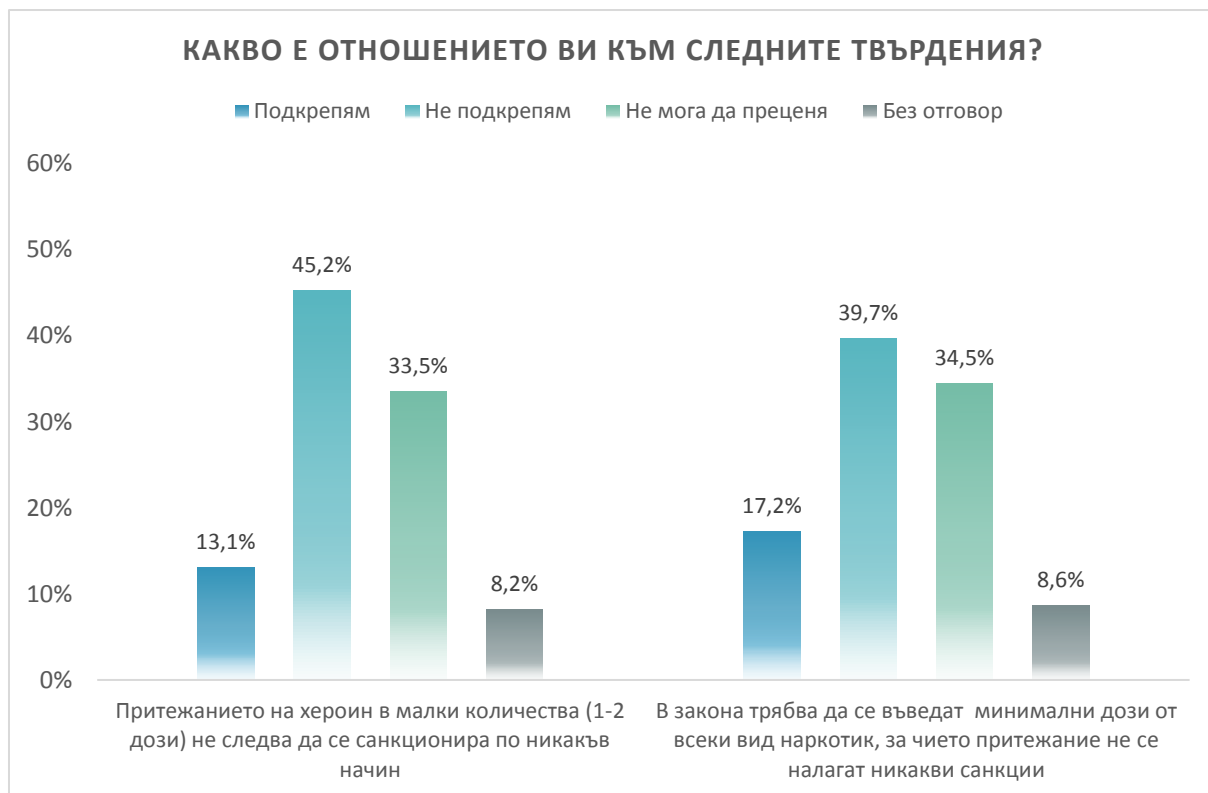

Основната част от младежите не считат, че зависимостта от наркотични вещества е болест и трябва да бъде третирана като такава. Най-голям дял от

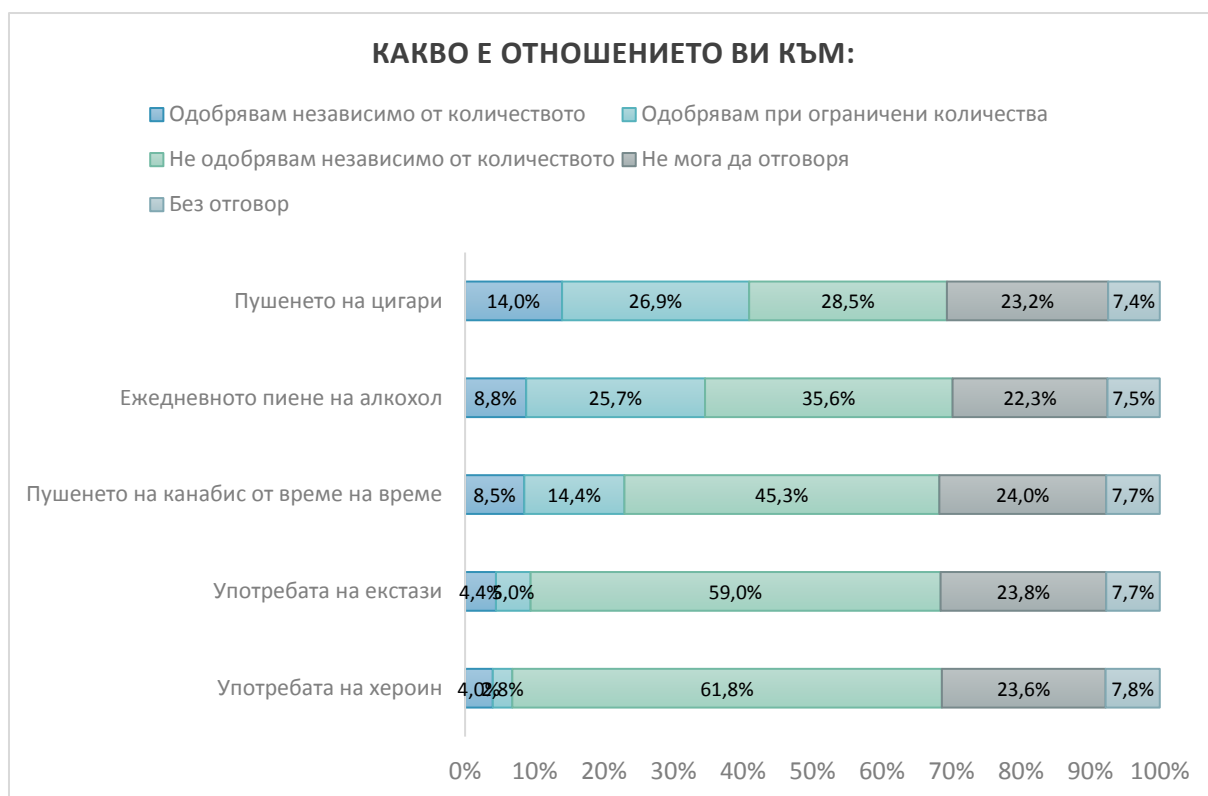
анкетираниите посочват, че злоупотребата следва да бъде наказвана само с административна санкция. Така отговарят 46,2% от анкетираниите ученици. 36,6% са заявилите, че това е криминално деяние и съответно следва да бъде наказвано със затвор. Момичетата в по-голяма степен смятат, че злоупотребата с наркотици следва да бъде наказвана само с определена санкция. По отношение на разпределението по клас, младежите в 11 клас най-слабо подкрепят това злоупотребяващите да бъдат наказвани, но също така в най-голяма степен считат че употребата не е болестно състояние.

36,2% от учениците в град Видин са на мнение, че канабисът трябва да се използва за медицински цели, а 21,1% са на противоположното мнение. По отношение на въвеждането на разрешено притежание на малка доза за лична употреба на канабис, учениците се разделят в две групи - на подкрепящи и противници на подобна политика. 25,6% са съгласните с въвеждане на дози за лична употреба, а 30,6% са против.

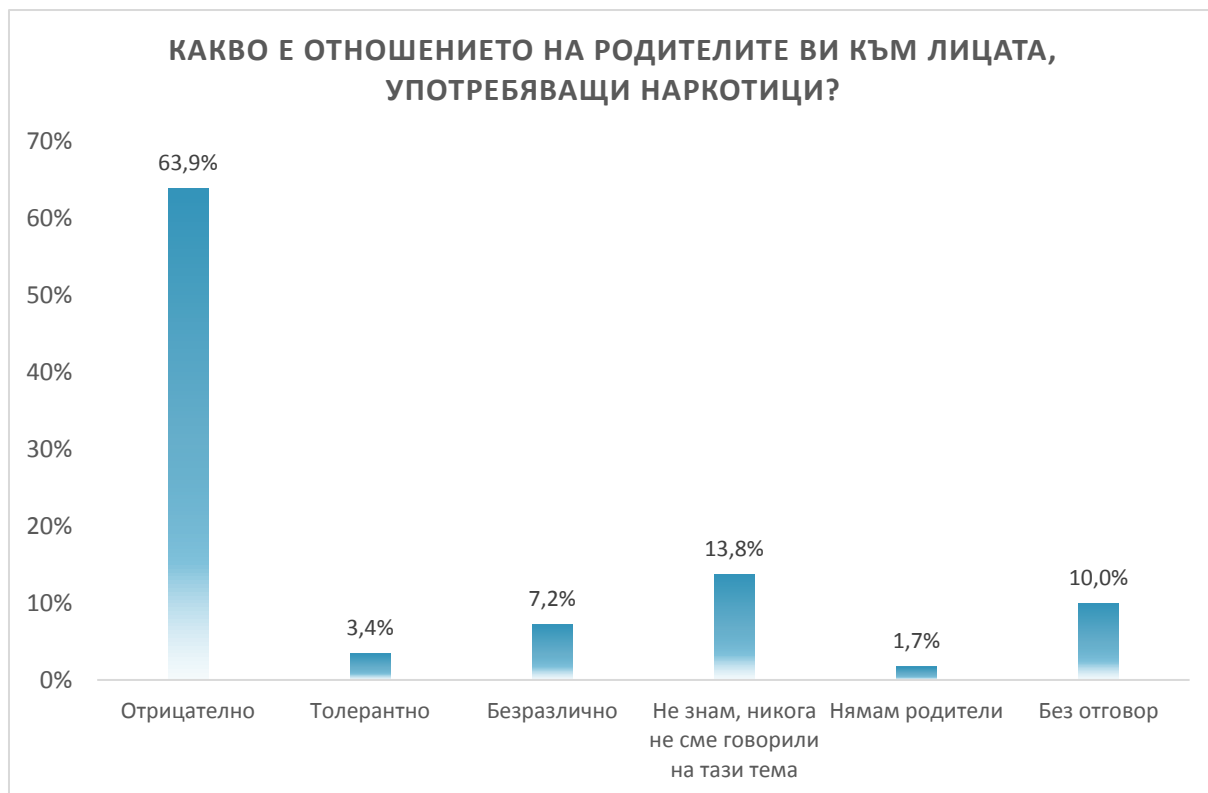

Въвеждането на минимални дози за лична употреба на хероин е значително по-слабо подкрепено в сравнение с канабиса. Едва 13,1% са на мнение, че притежанието на 1 до 2 дози хероин не следва да бъде наказвано от закона. Твърдението, че трябва да има минимална разрешена доза за лично ползване, за всеки вид наркотик, също печели сравнително слаба подкрепа (17,2%).

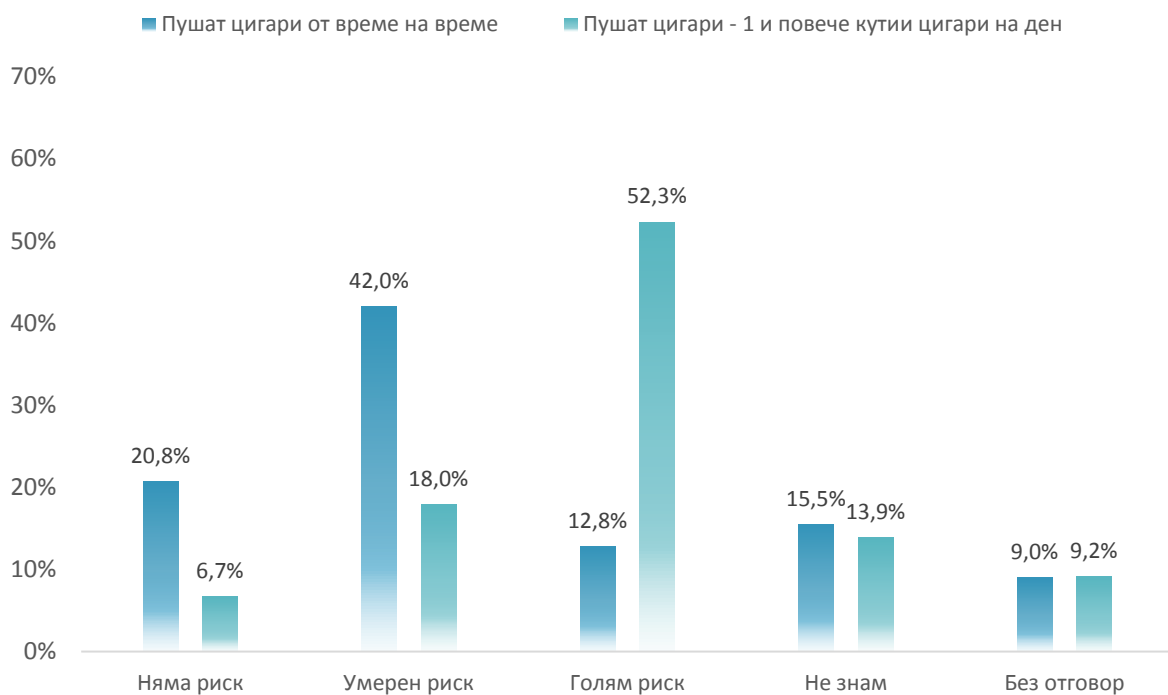
Подрастващите одобряват в най-висока степен, без значение от количеството на прием - пушенето на цигари. 14% са посочили, че употребата на цигари не ги притеснява, без значение по колко цигари на ден се пушат. 26,9% споделят, че одобряват, но все пак това трябва да се случва в ограничени количества. Ежедневното консумиране на алкохол, също се възприема като слабо застрашаващо здравето, но при придържане към определени количества. Най-слабо одобрение получава употребата на по-тежките наркотици - хероин и екстази. 59% от младежите не одобряват приема на екстази, без значение в какви количества е, а 61,8% не одобряват употребата на хероин, без значение от количеството.

Тютюнопушенето печели най-силно одобрение от страна на момчетата, докато ежедневното консумиране на алкохол е по-добре приемано сред момчетата и учениците от по-горни класове.

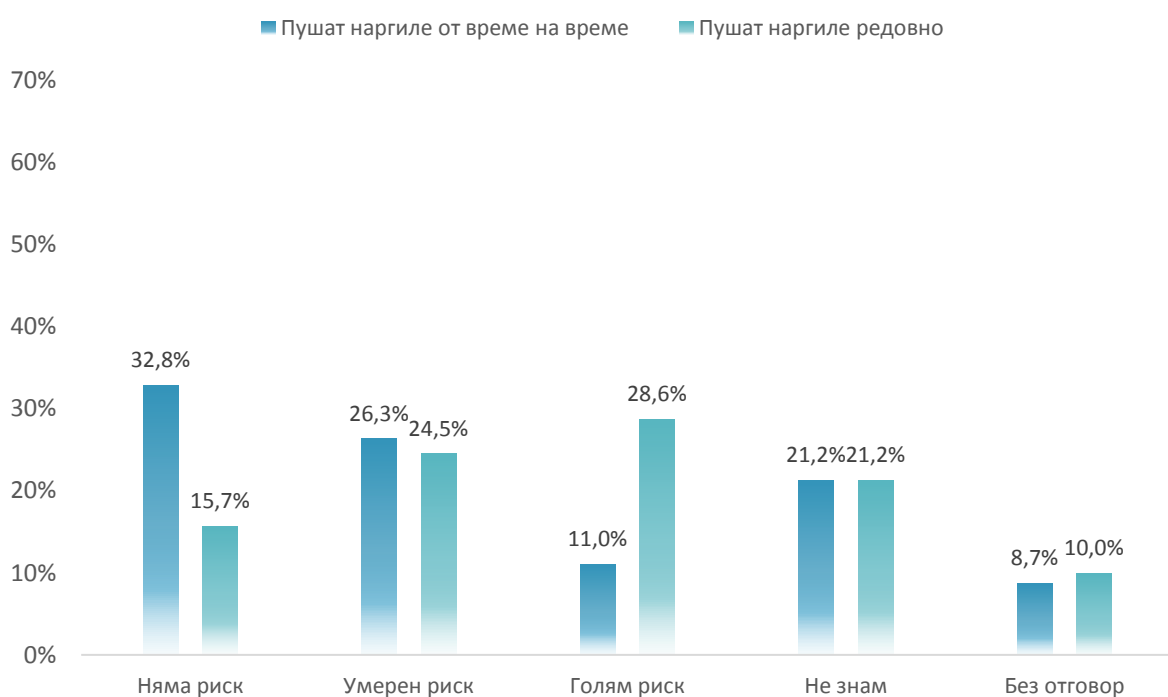

Според 63,9% от анкетираните ученици, родителите им се отнасят отрицателно към употребяващите наркотици. Според 7,2% родителите им са безразлични към тази група, а 3,4% смятат, че родителите им биха проявили толерантно отношение към употребяващите наркотици. 13,8% от учениците не са разговаряли по темата с родителите си и не са запознати с мнението им.

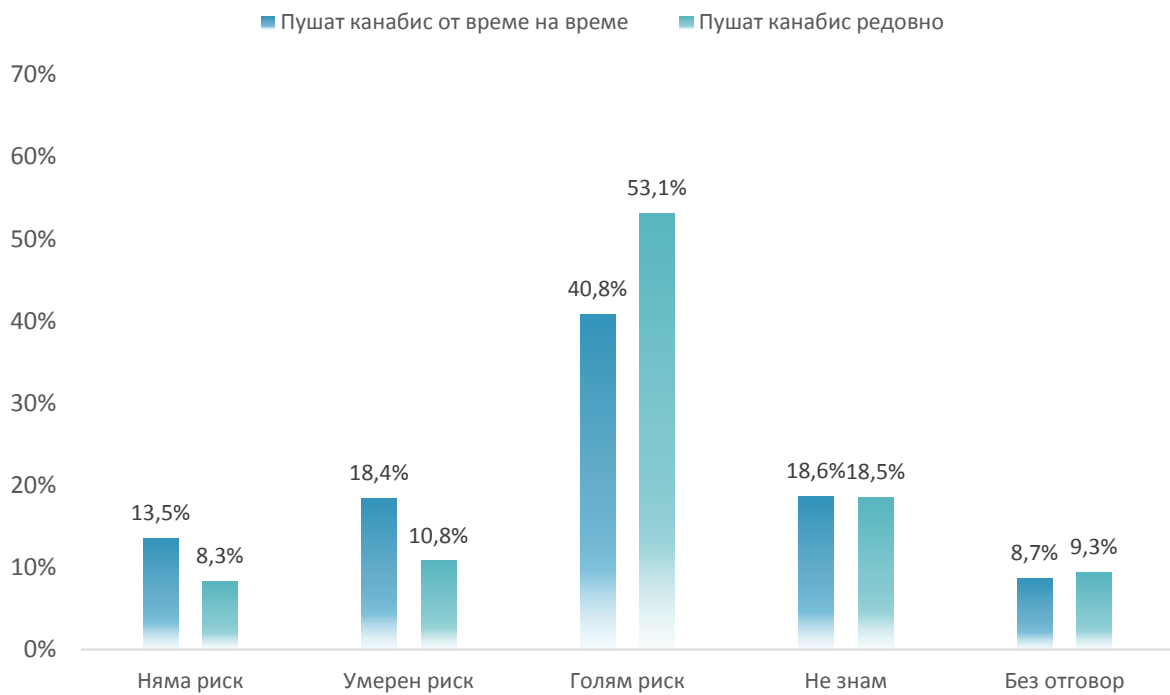
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

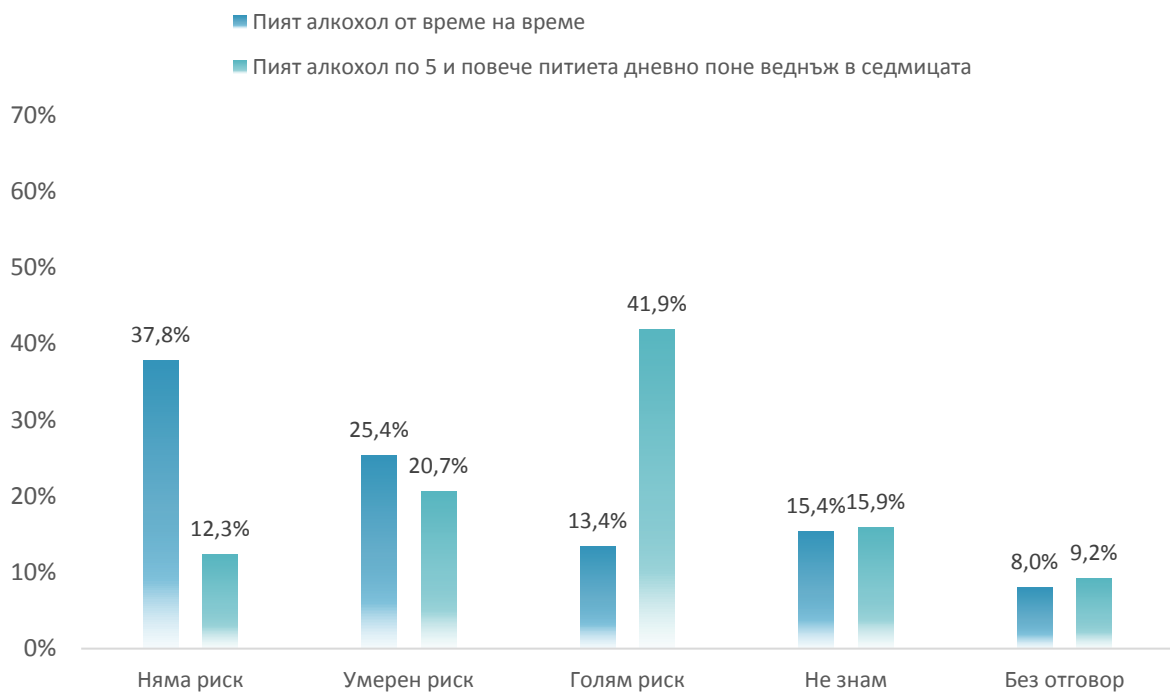
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

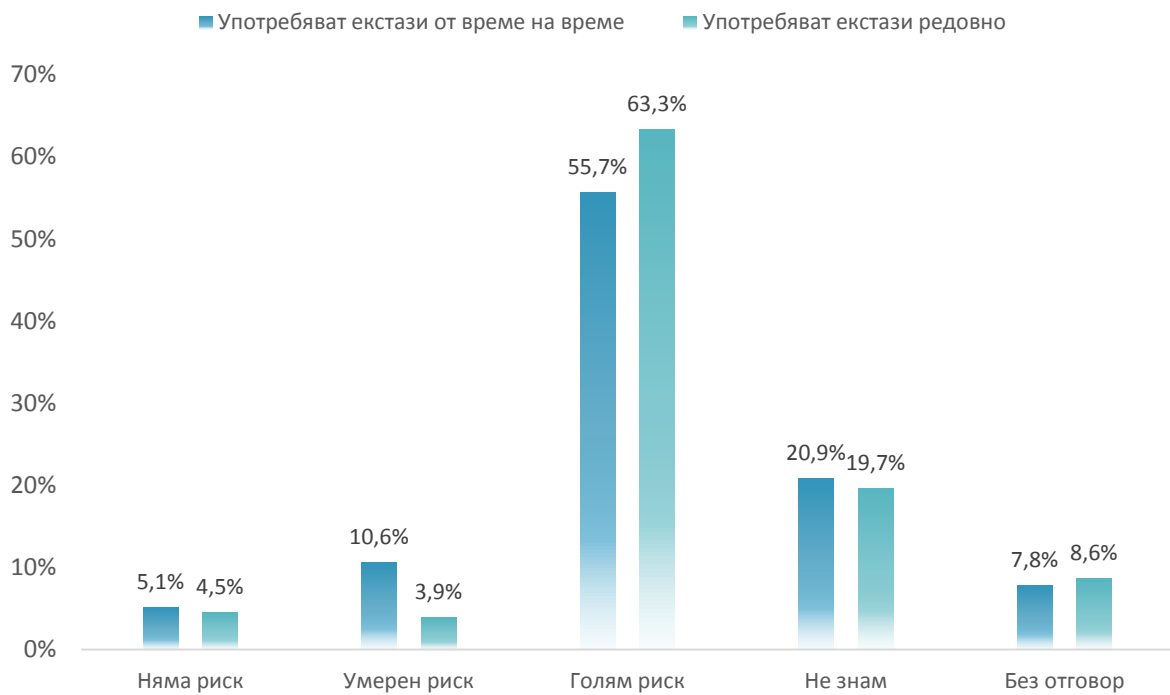
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

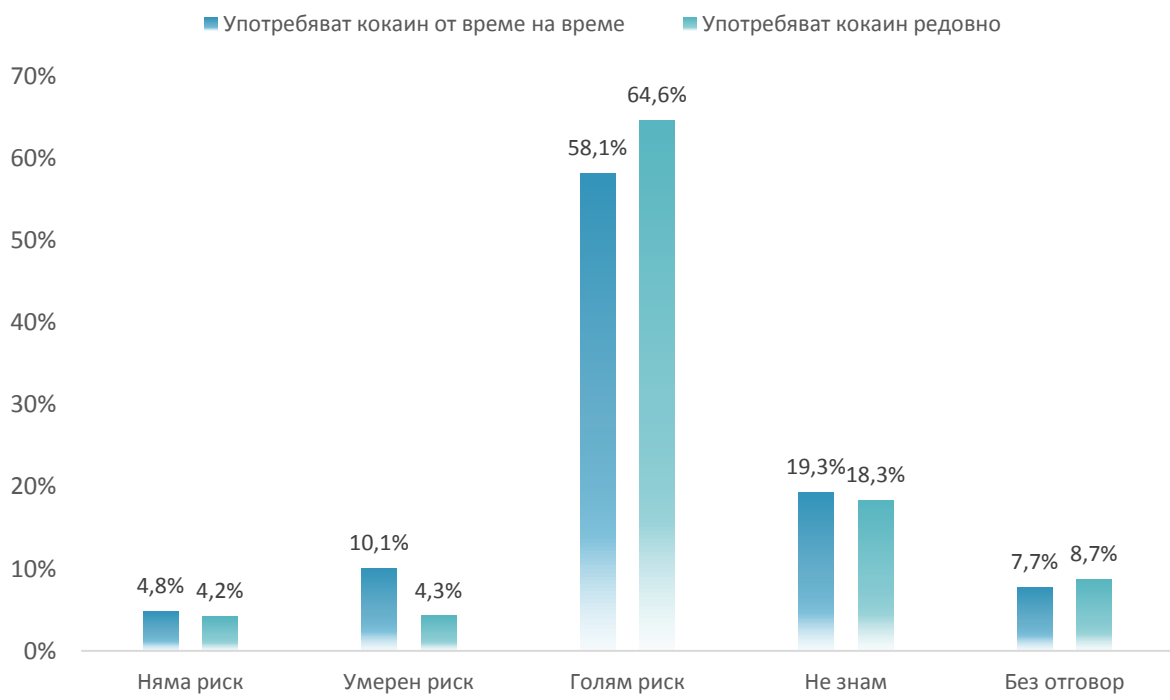
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

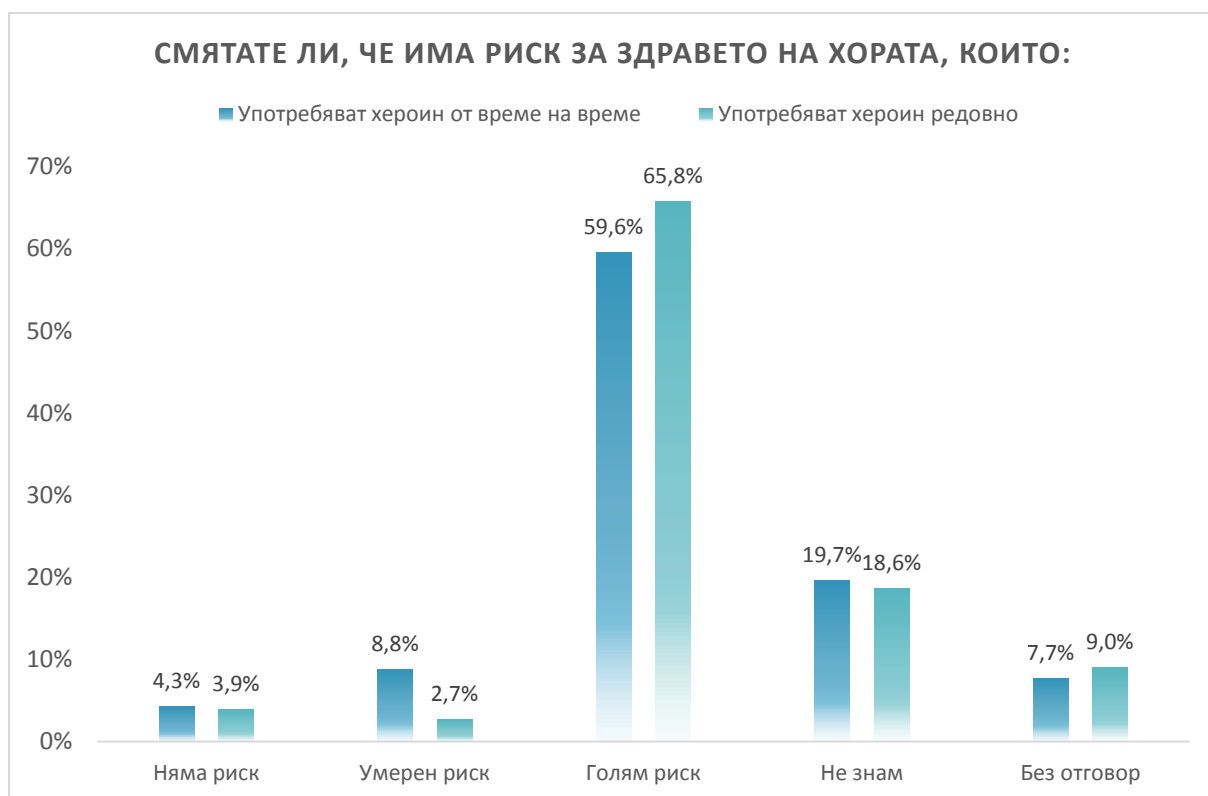
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО:

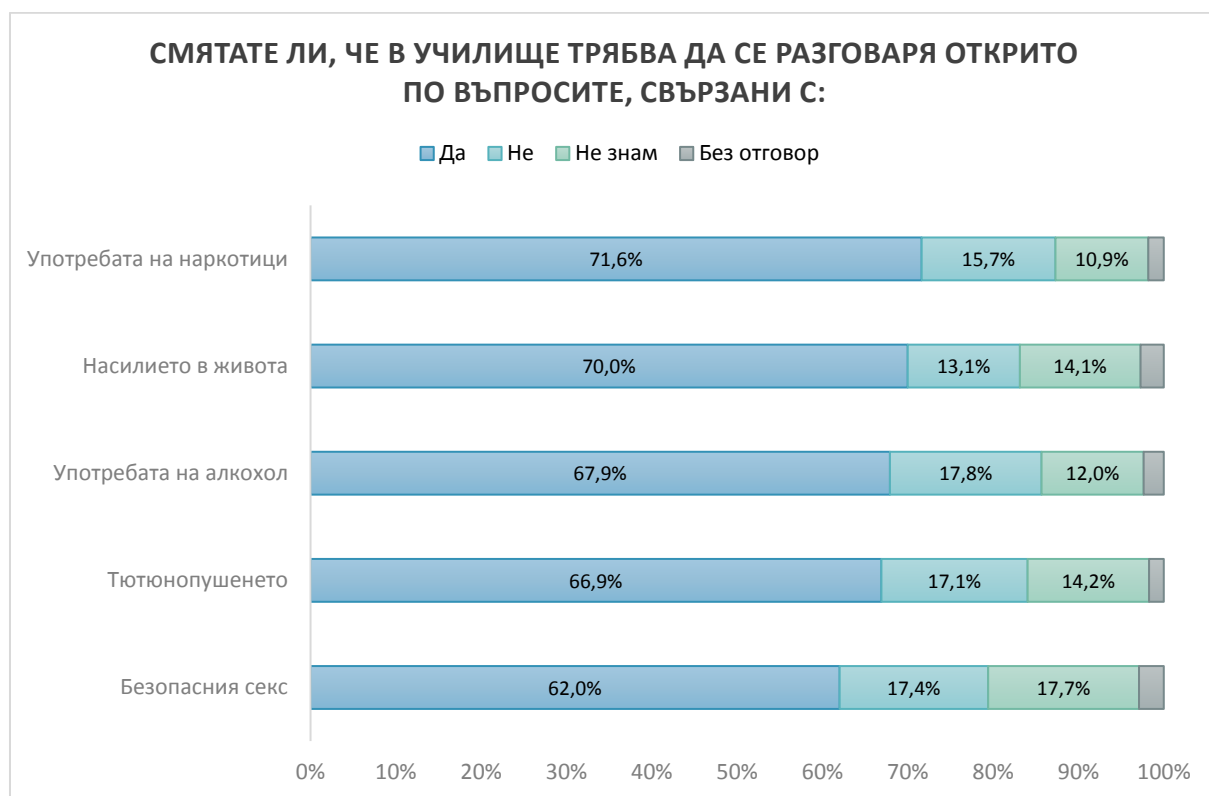

В проведеното анкетно проучване учениците от град Видин бяха помолени да споделят до каква степен определят като рискова употребата на различни вещества, като за всяко едно от тях е даден пример с различен интензитет на прием – „от време на време” и „редовно”. Според получените данни, като носеща най-нисък риск е определена употребата на алкохол „от време на време” (37,8%), както и тази на наргиле, отново „от време на време” (32,8%). 20,8% смятат че, пушенето на цигари „понякога” не крие риск за здравето.

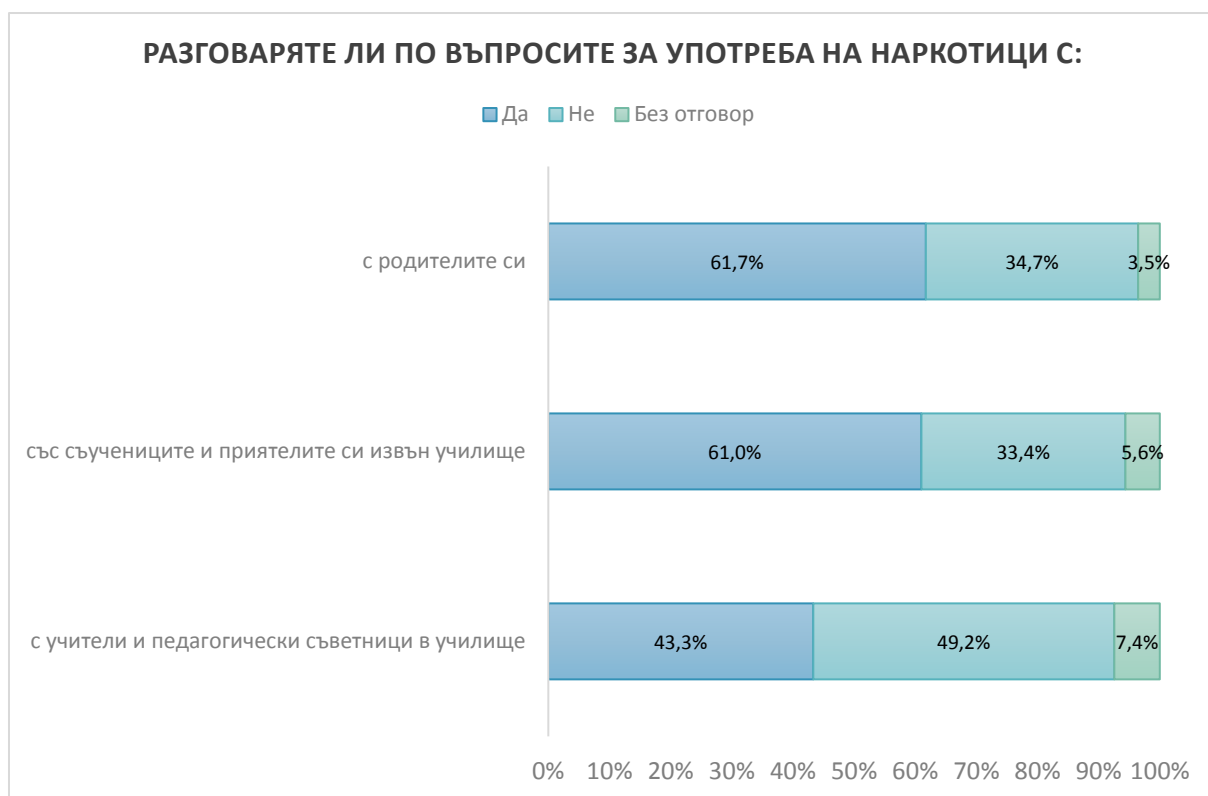
По отношение на това кои наркотици младежите намират за най-опасни, това са хероин (65,8%), кокаин (64,6%) и екстази (63,3%), без значение с каква регулярност се използват. Редовната употреба на всяко едно от веществата бива считана за опасна от повечето ученици. Занижени процентни стойности се наблюдават само при редовната употреба на наргиле и алкохол - 28,6% смятат, че наргилето би могло да навреди на здравето, ако се употребява често, а едва 13,4% намират редовната употреба на алкохол за застрашаваща здравето.

Интересно е, че значително повече момичета подкрепят тезата, че консумацията на алкохол и пушенето на наргиле или цигари „от време на време” - не крие никакъв риск за употребяващия.

Употребата на наркотични вещества (71,6%) и насилието в живота (70%) са двете теми, които учениците в най-голяма степен биха искали да обсъждат открито в училище. 67,9% биха говорили за употребата на алкохол, а 66,9% - за тютюнопушенето. Най-малко ученици искат да разговарят в училище за безопасния секс, но процентът на изявили такова желание отново надминава 60%.

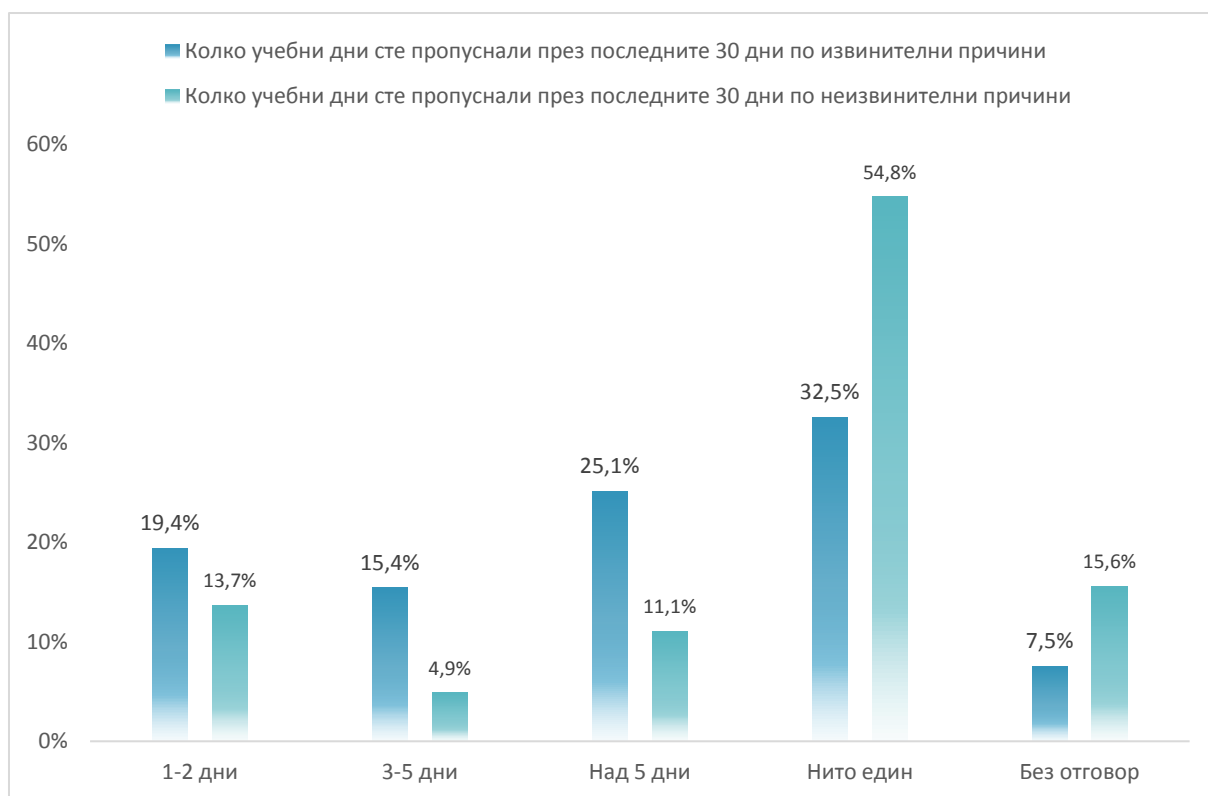
При всички теми се наблюдават сходни разлики по пол и клас. Момчетата по-често подкрепят идеята в училище да се коментират подобни теми, докато момчетата по-често са склонни да посочват, че не смятат за необходими подобни разговорите в училище. Учениците в 9 и 10 клас проявяват интерес в най-голяма степен да разговарят открито в училищна среда по темите за тютюнопушенето, употребата на алкохол, безопасния секс, насилието в живота и употребата на наркотици. Най-малките – осмокласниците, най-често не подкрепят подобна идея.

Младежите разговарят най-често с родителите (61,7%) и съучениците си (61%) по въпросите, свързани с употреба на наркотични вещества. Според получените данни от изследването, подрастващите се доверяват най-рядко на учители и педагогически съветници (43,3%), когато искат да научат повече за забранените вещества.

И момичетата, и момчетата разговарят в еднаква степен по темата за употребата на наркотици както със съученици и приятели, така и с родителите си. Момичетата обаче, като цяло показват по-силно изразена склонност да разговарят по темата, отколкото момчетата. Те са и в осезаемо по-голяма степен склонни да коментират с учители и педагогически съветници в училище въпросите за употребата на наркотици.

Осмокласниците разговарят основно с родителите си за употребата на наркотични вещества, но в колкото по-горен клас са учениците, толкова по-рядко коментират темата със семейството си. С учителите са по-склонни да разговарят ученици в по-долните класове (8-ми и 9-ти), със съученици и връстници темата е в най-голяма степен коментирана сред 9-тите и 10-тите класове.

Според проведеното проучване сред ученици в град Видин, младежите са пропускали учебни часове през последния месец най-вече по извинителни причини. Близко 60% от анкетираните споделят, че са отсъствали поне един ден с уважителна причина от училище. От процентното разпределение виждаме, че 25,1% са отсъствали над пет дни. 19,4% са отсъствали само един или два дни, а 15,4% между 3 и 5 дни.

По неизвинителни причини са отсъствали от училище 29,6% от младежите, като това е било предимно в рамките на един два дни.

Момчетата по-често имат отсъствия по извинителни причини над 5 дни, докато на момчетата се случва по-често да имат отсъствия по неизвинителни причини в същия обем. В колкото по-горен клас са учениците, толкова повече са случаите на отсъствия над 5 дни, както по извинителни, така и по неизвинителни причини.

Текущият анализ представя актуалната информация във връзка с аспектите от здравното поведение, както и оценките и нагласите относно употребата на медикаменти, цигари и алкохол сред учениците в гимназиален курс в град Видин.

Употребата на медикаменти без лекарско предписание не е силно разпространена сред учениците в град Видин. Употребявалите някога такива са 5,5% от общия дял анкетираните, а за употреба през последния месец признават едва 2,5% от учениците. Когато това се е случвало, медикаментите са били предимно различни видове сънотворни и успокоителни.

Близо половината от учениците са пушили цигари, като активните пушачи са малко под 30%. Младежите запалват първата си цигара на възраст около 14 години. Обикновено броят на изпушените цигари не надминава половин кутия. За превишаване на този обем споделят ученици само в около 10% от случаите.

Употребата на алкохол е значително по-застъпена сред младежите в сравнение с останалите изследвани субстанции. Над 55% от учениците заявяват, че са употребявали алкохол през последните 30 дни. Това обаче, в по-голямата част от случаите, се е случвало в до около 9 дни от месеца, а броя питиета рядко надминава 3. Въпреки това се забелязва обособена група на ученици, употребяващи на над 6 питиета. Аналогично с употребата на цигари, подрастващите започват консумация на алкохол за пръв път най-често на 14-годишна възраст.

Традиционно, най-употребяваното наркотично вещество остава марихуаната. 33,5% от учениците се намират в обкръжение, където се пуши марихуана. Следващите най-употребявани наркотични вещества в компанията на младежите са амфетамини и кокаин. Колкото се отнася до личната употреба сред учениците, тя е много слабо разпространена и се отнася предимно към частни случаи. Употребяваните вещества са идентични с тенденцията за употреба сред обкръжението на децата. Според данните от изследването, младежите опитвали поне едно от веществата някога, са 8,1%. В изследването се обхващат и нагласите на учениците към различни по вид и въздействие вещества. Притеснително е, че над 30% от анкетираните ученици смятат, че употребата на алкохол „от време на време” и наргилето не крият никакъв риск. Високите отчетени

нива на употреба на алкохол вероятно са в резултат именно на тези нагласи при подрастващите.

Участието в хазартни игри и залагания не е силно разпространено сред младежите в град Видин. Данните сочат, че най-често учениците участват в лотарийни игри (билети).

В заключение бихме могли да кажем, че са налице притеснителни нива на употреба на алкохол и цигари сред подрастващите в град Видин и е необходима организация на превантивни мерки, както в училищата, така и извън тях.